

Nr 104

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1965/66 till byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor m. m.; given Stockholms slott den 5 mars 1965.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Ragnar Edenman

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås till byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor ett investeringsanslag för budgetåret 1965/66 av drygt 144,3 milj. kr.

För universitetet i Uppsala föreslås medelsberäkning för bl. a. fortsatt om- och tillbyggnad av universitetsbiblioteket samt för påbörjande av andra etappen av ombyggnaden av Gustavianum. I Lund förordas bl. a. fortsatt utbyggnad av kemiskt centrum. Vidare föreslås nybyggnader för bakteriologi och radiofysik.

I Göteborg föreslås bl. a. igångsättning av byggnadsarbeten för den blivande odontologiska fakulteten vid universitetet. För Chalmers tekniska högskola framlägges förslag om påbörjande av nybyggnader för andra etappen för väg- och vattenbyggnad och arkitektur, maskinteknik samt för ett matematiskt centrum gemensamt för universitetet och tekniska högskolan.

För universitetet i Umeå föreslås en nybyggnad för högre utbildning och forskning i kemi få påbörjas redan innevarande budgetår.

Vidare framlägges förslag om uppförande av vissa studentbostadshus i Lund. Dessa föreslås uppföras som provbyggen med olika grad av förtillverkning.

Utdrag ur protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 5 mars 1965.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Edenman, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter frågor angående *anslag för budgetåret 1965/66 till byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor m. m.* och anför därvid följande.

I årets statsverksproposition (bil. 10 s. 651) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna

till Byggnadsarbeten vid universitet och vissa högskolor ett investeringsanslag av 100 milj. kr.;

till Nybyggnad av simhallsanläggning vid gymnastiska centralinstitutet ett investeringsanslag av 1 milj. kr.

Beredningen av dessa frågor är nu avslutad och jag anhåller att ånyo få anmäla desamma. I detta sammanhang kommer jag även att behandla frågan om uppförande av vissa studentbostadshus i Lund.

KAPITALBUDGETEN

III: Statens allmänna fastighetsfond

A. Byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor

I. Anslagsförslag m. m.

Från *byggnadsstyrelsen* och *tekniska högskolorna i Stockholm byggnadskommitté* föreligger framställningar om investeringsanslag av 158 254 000 kr. för budgetåret 1965/66 till byggnadsarbeten vid universiteten, vissa högskolor samt gymnastiska centralinstitutet i enlighet med vad som framgår av följande sammanställning. I denna sammanställning redovisas också de av myndigheterna beräknade medelsförbrukningarna för respektive lärosäten för budgetåren 1964/65 och 1965/66. I skrivelse den 1 mars 1965 har byggnadsstyrelsen anmält att den av styrelsen i investeringsplanerna beräknade medelsförbrukningen för byggnadsarbeten under anslaget Byggnadsarbeten vid vissa universitet och högskolor innevarande budgetår uppgår till 97 318 000 kr. Då 79 458 000 kr. står till förfogande skulle således ett tilläggsanslag av 17 860 000 kr. erfordras för ifrågavarande byggnadsverksamhet. Styrelsen har emellertid efter företaget studium av det ekonomiska utfallet t. o. m. februari 1965 och med hänsyn till tidigare års erfarenheter, för innevarande budgetår bedömt en ytterligare medelsanvisning av 10 milj. kr. under nämnda anslag som tillräcklig. Förslaget om tilläggsstatsanslag redovisas också i sammanställningen.

Av byggnadsstyrelsens framställning för budgetåret 1965/66 inhämtas utöver anslagsförslaget vidare bl. a. följande.

Från och med budgetåret 1963/64 har kostnaden för s. k. *försörjningsåtgärder* i vissa investeringsplaner redovisats under tre delposter, nämligen a) kulvertar och ledningar m. m., b) väg- och markarbeten m. m. samt c) särskilda utgifter. Byggnadsstyrelsen har i de nu redovisade investeringsplanerna slopat denna uppdelning av delposterna. Kostnadsuppgifterna har i stället sammanförts till en post under rubriken *Försörjningsåtgärder*. Enligt styrelsen har därigenom erhållits en enhetlig utformning av investeringsplanerna inom samtliga departements områden. Den företagna ändringen har också, enligt styrelsen, motiverats av att den anslagsmässiga uppdelningen på delposter visat sig medföra avsevärt merarbete och ökade administrativa kostnader för styrelsen utan att den medfört några fördelar för kostnadsövervakningen eller haft någon betydelse för styrelsens möjligheter till kostnadsredovisning eller efterkalkylering.

Beträffande frågan om *fastighetsförvärv* för de högre läroanstalterna anför byggnadsstyrelsen bl. a. följande.

Sammanställning av myndigheternas framställningar om investeringsanslag till byggnadsarbeten vid universitetet och vissa högskolor (1 000-tal kr.)

	Medels- reservation per 30/6 1964	Anslag 1964/65		Av myndigheterna beräknad medels- förbrukning		Erforderligt anslag för 1965/66 enl. myndig- heterna
		ordinarie riksstat	tilläggs- stat II (äskat)	1964/65	1965/66	
Byggnadsarbeten vid univer- sitetet i Uppsala	5 503	3 856	—	7 848	13 700	12 189
Byggnadsarbeten vid univer- sitetet i Lund	7 368	17 844	—	19 499	35 958	30 245
Byggnadsarbeten vid vissa universitet och högskolor	49 123	30 335	10 000	(89 458) (97 318) ¹	(113 120)	113 120
Fördelat på:						
Universitetet i Göteborg .				4 137	11 200	
Universitetet i Stockholm				13 474	8 354	
Universitetet i Umeå				12 300	21 700	
Karolinska mediko-kirur- giska institutet				2 900	5 125	
Tekniska högskolan i Stockholm				10 295	14 616	
Chalmers tekniska högskola				19 146	24 625	
Tekniska högskolan i Lund				35 066	27 500	
Byggnadsarbeten vid gym- nastiska centralinstitutet..	—	2 000	—	2 000	2 700	2 700
Summa	61 994	54 035	10 000	118 805	165 478	158 254

¹Enligt myndigheternas förslag till investeringsplaner.

Kungl. Maj:t äger för innevarande budgetår (prop. 1964: 72 s. 51, SU 72, rskr 191) att för läroanstalterna i Lundaområdet inom ramen för tillgängliga medel under anslaget Byggnadsarbeten vid universitetet i Lund föranstalta om de fastighetsinköp som kunde visa sig angelägna att göra med hänsyn till den expansion som kunde förutses för de högre läroanstalterna i området. Byggnadsstyrelsen föreslår att motsvarande bemyndigande inhämtas beträffande samtliga universitet och högskolor. Styrelsen framhåller dock att ett dylikt bemyndigande till en början inte torde behöva utnyttjas för samtliga universitets- och högskoleorter.

I den följande redovisningen beträffande de för respektive läroanstalter nästa budgetår aktuella byggnadsföretagen kommer inte att till särskild behandling upptagas sådana byggnadsföretag, vilka tidigare redovisats för riksdagen och för vilka kostnadsramarna endast behöver uppräknas med hänsyn till den allmänna stegringen av byggnadskostnaderna — av byggnadsstyrelsen preliminärt beräknad till 3,5 % för tiden 1 juli 1963—1 juli 1964.

Universitetet i Uppsala

Tillbyggnad för fysiologisk botanik

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1962:91 (s. 55). Byggnadsarbetena avslutades i huvudsak under juni månad 1964. Genom beslut den 22 januari 1965 har Kungl. Maj:t föreskrivit att kostnaden för vissa väg- och markarbeten vid institutionen skall belasta posten till försörjningsåtgärder, varför byggnadens kostnadsram kan sänkas med 50 000 kr.

Försörjningsåtgärder

En närmare redogörelse för försörjningsplanen för universitetet lämnades i prop. 1964:72 (s. 30). Utöver för vissa i nämnda proposition redovisade försörjningsåtgärder har styrelsen föreslagit att medel beräknas för vissa värmekulvertar och installationer som erfordras i anledning av det med staden träffade avtalet om leverans av värme. Vidare har styrelsen redovisat ett medelsbehov för modernisering och omläggning av elkraftsförsörjningen.

Byggnadsstyrelsen har också i sina medelsberäkningar tagit hänsyn till ett fortsatt medelsbehov för översiktlig planläggning samt för avgifter för bl. a. anslutning av universitetsbiblioteket till stadens fjärrvärmenät. Dessutom har medel beräknats för vissa försörjningsåtgärder inom Artillerifältsområdet för där planerad nybebyggelse för medicinska fakulteten m. m.

Om- och tillbyggnad för universitetsbiblioteket

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1962:91 (s. 56), 1963:89 (s. 4) och 1964:72 (s. 35). Byggnadsstyrelsen har anmält att arbetena påbörjades i april 1964.

Genom beslut den 28 februari 1964 föreskrev Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut angående vissa kostnader för byggnadsföretag som befinnes inte böra komma till stånd (prop. 1960:1 bil. 2, SU 14, rskr 14), att 600 000 kr. avseende dylika projekteringskostnader för ifrågavarande byggnadsföretag skulle täckas med anlåtande av fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster. Överföringen till fonden av nämnda belopp har redovisats i prop. 1965:1 (bil. 19 s. 3).

Tillbyggnad för växtbiologi

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1963:89 (s. 5). Byggnadsarbetena påbörjades i december 1963 och beräknas enligt byggnadsstyrelsen kunna avslutas under våren 1965.

Ombyggnad av gamla institutionsbyggnaden för kemi

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1963:89 (s. 6) och 1964:72 (s. 35). Byggnadsarbetena avslutades i april 1964. Kurslaboratoriet kunde planenligt tagas i bruk från vårterminens början.

Ombyggnad av Gustavianum

Närmare redogörelse för denna ombyggnad lämnades i prop. 1964: 72 (s. 35). Byggnaden avses bli disponerad av arkeologiska institutionsgruppen. Ombyggnaden har uppdelats i två etapper. Genom beslut den 4 juni 1964 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att utföra etapp I, som omfattar rumsindelning m. m. huvudsakligen i byggnadens norra del. Enligt byggnadsstyrelsens mening bör etapp II, omfattande sådana arbeten som med hänsyn till byggnadens skick erfordras inom de närmaste åren, av praktiska och ekonomiska skäl utföras i omedelbar anslutning till etapp I. Enligt redovisade handlingar bör bl. a. byggnadens elinstallationer helt genomgå i samband med ombyggnaden, omfattande fuktskador lagas samt erforderlig dränering och fuktisolering utföras. Vidare avses en i södra delen av andra våningsplanet belägen arkitektoniskt och kulturhistoriskt värdefull sal restaureras.

Kostnaderna för ombyggnaden har beräknats till 770 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962, vilket motsvarar 825 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964, varav för etapp I 420 000 kr. och för etapp II 405 000 kr.

Byggnadsarbeten vid Klubbans biologiska station

I enlighet med vad som förordades i prop. 1964: 72 (s. 26) har i investeringsplanen för innevarande budgetår upptagits en preliminär kostnadsram av 200 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1963 avseende viss upprustning av Klubbans biologiska station. Kungl. Maj:t äger att slutligt pröva kostnaderna och besluta om byggnadsarbetenas utförande sedan byggnadsstyrelsen redovisat erforderliga handlingar. Styrelsen har anmält att utredningsarbete pågår rörande de erforderliga byggnadsåtgärderna vid stationen.

Universitetet i Lund*Utbyggnadsplan*

Kungl. Maj:t uppdrog den 28 november 1958 åt byggnadsstyrelsen att i samråd med 1955 års universitetsutredning och Lunds universitet verkställa utredning rörande den fortsatta byggnadsverksamheten vid universitetet i Lund. Med skrivelse den 12 oktober 1964 har byggnadsstyrelsen redovisat en utbyggnadsplan för universitetet och högskolorna i Lund. Byggnadsstyrelsen framhåller att det under arbetets gång tillkommit nya högskolor i Lund, vilka i viss utsträckning får gemensamma lokaler med universitet. Planarbetet har därför utsträckts till att omfatta samtliga högre läroanstalter i Lund, nämligen universitetet — till vilket numera tandläkarhögskolan i Malmö knutits som odontologisk fakultet — tekniska högskolan, socialhögskolan och sydsvenska sjukgymnastinstitutet. Vid utredningsarbetet har enligt byggnadsstyrelsen hänsyn tagits till synpunkter och förslag från särskilda utredningar och riksdags-

beslut åren 1963 och 1964. Styrelsen framhåller att syftet med utbyggnadsplanen är att klargöra de huvudlinjer efter vilka lokalfrågorna för de högre läroanstalterna i Lund bör lösas. Som en allmän förutsättning för arbetet med planen har gällt, att varje planerat byggnadsprojekt skall kunna erhålla en om möjligt hundra procentig lokalmässig utbyggnadsreserv. Beräkningarna i planen rörande lokal- och markbehoven har, enligt styrelsen, endast till uppgift att antyda storleksordningen av de olika behoven och bör t. ex. inte användas vid upprättande av lokalprogram. Styrelsen framhåller att utbyggnadsplanen kontinuerligt kommer att överses med hänsyn till den snabba utvecklingen på den högre undervisningens och forskningens område.

I det följande återges en sammanställning i utbyggnadsplanen, som för Lund utvisar av byggnadsstyrelsen beräknat antal studerande, antal lärare och anställda, totalt lokalbehov 1970 samt det erforderliga lokaltillskottet under perioden fram till nämnda år.

Fakultet (motsv.)	Antal stud.	Antal lärare och anställda	Totalt lokalbehov m ² rumsyta	Erforderligt lokaltillskott m ² rumsyta ¹
Administration	—	100	1 500	800
Bibliotek	—	120	13 000	— ³
Teologiska fakulteten	750	65	3 000	2 400
Juridiska fakulteten	2 000	165	3 600	2 300
Medicinska fakulteten (endast teoretiska institutioner)	900	900	58 500	45 400
Humanistiska fakulteten	1 750	145	10 500 ²	1 600
Samhällsvetenskapliga fakulteten	2 750	240	11 800	5 800
Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten	5 200	1 350	82 500	50 700
Tekniska högskolan	4 335	1 450	55 650	52 450
Socialhögskolan	780	70	1 650	1 650
Sydsvenska sjukgymnastinstitutet	200	20	700	700
Summa	18 665	4 625	242 400	163 800

¹ Här ingår icke ersättningslokaler för sådana byggnader eller förhyrningar som avses utgå. Medräknas detta behov erfordras ett totalt nytillskott av ca 166 500 m².

² Här ingår lokaler för arkiv för dekorativ konst, antikmuseet och historiska museet.

³ Det nuvarande universitetsbiblioteket, som rymmer ca 13 000 m², kan utbyggas till ca 17 000 m². Det aktuella lokalbehovet kan inte preciseras, förrän frågan om förläggning av ett ev. medicinskt-naturvetenskapligt och tekniskt bibliotek till norra regionen har behandlats.

Av utbyggnadsplanen inhämtas vidare bl. a. följande.

Universitetets äldre institutionsbebyggelse ligger nu i huvudsak söder om Helgonavägen inom det område som i planen benämns *södra regionen* med lokaler för till övervägande delen icke-laborativa ämnen, medan den modernare bebyggelsen i huvudsak ligger i området norr och öster om Helgonavägen — i planen benämnt *norra regionen* — inom vilket de laborativa ämnena har sina lokaler.

Byggnadsstyrelsens förslag till utbyggnadsplan innebär en generell disposition på så sätt, att ämnen av icke-laborativ eller icke-teknisk karaktär får disponera lokaler inom den södra regionen. Här finns ett stort bestånd av äldre fastigheter, som inte är lämpliga att omvandla till laborativa institutioner men som bör bevaras och användas. Förslaget går vidare ut på att från södra regionen successivt utflytta de laborativa institutionerna — med undantag för Botanicum — vilka nu finns bl. a. inom kvarteren Paradis, Hyphoff och Saxo.

Inom den södra regionen föreslås, att den centrala administrationen får nya lokaler inom kvarteret Absalon, att universitetshuset, Lundagårdshuset och övriga utbildningslokaler blir gemensamma för alla utbildningsenheter, att universitetsbiblioteket i huvudsak förbehålles den vetenskapliga forskningen och att särskilda kursbibliotek anordnas för undervisningen.

De tillgängliga markresurserna inom den södra regionen redovisas i planen som i huvudsak utnyttjade. Inom kvarteret Hyphoff beräknas ett äldre fastighetsbestånd dock kunna ersättas med en modern institutionsbebyggelse och inom kvarteret Paradis kommer den befintliga lasarettensbebyggelsen att övergå till universitetets disposition. Enligt utbyggnadsplanen kan detta dock ske tidigast 1968, varefter ombyggnadsåtgärder måste vidtagas.

Det befintliga lokalbeståndet inom den södra regionen omfattar en rumsyta av ca 40 000 m². Byggnadsstyrelsen föreslår sådana åtgärder i form av markförvärv och ytterligare utbyggnad, att ytan kan ökas till ca 76 000 m². Härigenom uppges det bli möjligt att inrymma samtliga icke-laborativa ämnen samt socialhögskolan inom den södra regionen och likväl få utrymme för en i det närmaste hundra procentig utvidgningsreserv.

Till den norra regionen föreslås i utbyggnadsplanen medicinska, naturvetenskapliga och tekniska institutioner bli förlagda — de medicinska institutionerna i huvudsak i nära kontakt med lasarettsklinikerna och de tekniska institutionerna öster om Tornavägen och Sölvegatan. Byggnadsstyrelsen framhåller att i planläggningen har eftersträvat en samordning av vissa byggnadsfrågor över fakultets- och institutionsgränserna. Inom den norra regionen föreslås att plats reserveras för speciella anläggningar såsom en gemensam djurhusanläggning, en större verkstadsenhet, laboratorier för s. k. »rörlig forskning» samt sådana speciella forskningsinstitut, som samarbetar med utbildningsenheterna.

Inom den norra regionen finnes enligt utbyggnadsplanen ca 35 000 m² rumsyta, medan de skisserade utbyggnadsmöjligheterna beräknas kunna ge ca 210 000 m². Lokalbehovet har emellertid uppskattats till ca 195 000 m², varför reservområden måste tillkomma för att garantera möjligheterna till en hundra procentig utvidgning. En någorlunda tillfredsställande reserv kan, enligt byggnadsstyrelsen, åstadkommas genom att bl. a. den ecklesiastiska marken öster om tekniska högskolan utnyttjas för universitets- och högskoleändamål.

I det följande återges en sammanställning av byggnadsplanen, som visar dels befintliga lokaler, dels planerad utbyggnad.

Beteckning	Lokaler (rumsyta) m ² ¹			Summa
	Befintliga	Planerade	Reserv	
<i>Södra regionen</i>				
kv. Absalon	6 200	—	5 000	11 200
kv. Bispen	14 500	300	6 000	20 800
kv. Botanicum	3 500	—	3 500	7 000
kv. Historiska museet	1 300	—	—	1 300
kv. Hyphoff	3 500	500	6 000	10 000
kv. Lundagård	900	—	—	900
kv. Maria Magle	1 500	—	—	1 500
kv. Paradis	2 500	15 000	—	17 500
kv. Saxo	2 700	—	—	2 700
kv. Universitetet	3 500	—	—	3 500
	40 100	15 800	20 500	76 400
<i>Norra regionen</i>				
»Ecklesiastik mark m. m.»	—	—	200 000	200 000
kv. Eskil	6 000	700	—	6 700
»Fysik m. m.»	10 300	5 000	2 000	17 300
»Fysiologi m. m.»	5 100	7 400	5 000	17 500
»Genetik m. m.»	4 700	25 000	40 000	69 700
kv. Helgongården	4 200	—	—	4 200
»Matematik m. m.»	200	28 700	21 500	50 400
kv. Möllevången	500	—	—	500
kv. Seminariet	3 000	—	—	3 000
kv. Smörlyckan	—	—	15 000	15 000
kv. Tegelstenen	600	—	2 400	3 000
»Väg- och vatten m. m.»	—	15 400	10 000	25 400
Summa	34 600	82 200	295 900	412 700
Summa totalt	74 700	98 000	316 400	489 100

¹ Definitioner för ytterberäkning, fastställda av byggnadsstyrelsen år 1964: Med *rumsyta* avses för arbete, personal och förvaring erforderliga utrymmen, som begränsas av omslutande väggars insidor. Rumsytan är de i ett byggnadsprojekt upptagna eller i verkligheten befintliga ytorna och skall i förra fallet motsvara den i byggnadsprogrammet angivna programytan. Med *programyta* avses i ett byggnadsprogram angivna utrymmen för arbete, personal och förvaring, begränsade av omslutande väggars insidor. Med *kommunikationsyta* avses för transport- och förbindelseleder erforderliga utrymmen, som begränsas av omslutande väggars insidor. Med *servisyta* avses för tekniska installationer erforderliga utrymmen, som begränsas av omslutande väggars insidor. Med *totalyta* avses den sammanlagda ytan av samtliga våningsplan, utnyttjad vind och utnyttjad källare samt väggar.

Tillbyggnader för fysik

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1963: 1 (bil. 10 s. 654) och 1964: 72 (s. 41). Byggnadsobjektet har delats upp i två etapper. Den första — övningslaboratoriedelen — färdigställdes till höstterminen 1964, den andra beräknas till vissa delar kunna vara avslutad till hösten 1965.

Försörjningsåtgärder

Byggnadsstyrelsen har överlämnat en sammanställning över de t. o. m. budgetåret 1965/66 erforderliga försörjningsåtgärderna. Härav framgår, att styrelsen vad gäller universitetet inom en beräknad kostnadsram av för 1964/65 1,5 milj. kr. och för 1965/66 3 milj. kr. avser att utföra vissa åtgärder i samband med nybyggnaderna för kemiskt centrum och i samband med övriga aktuella byggnadsföretag, bl. a. för bakteriologi samt för fysiologi och medicinsk fysik. Vidare beräknas vissa kostnader för översiktlig planläggning och anslutningsavgifter rymmas inom det angivna beloppet.

Nybyggnad för observatorium på Romeleåsen

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1963: 1 (bil. 10 s. 655), 1964: 72 (s. 41) och 1964: 190 (s. 48). Byggnadsarbetena påbörjades i januari månad 1965 och beräknas kunna vara avslutade under hösten 1965.

Nybyggnad för anatomi och histologi

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1964: 72 (s. 42). Byggnadsarbetena påbörjades under november månad 1964 och beräknas vara avslutade i sådan tid, att nybyggnaden planenligt kan tagas i bruk till höstterminen 1965.

Nybyggnader för kemiskt centrum

Närmare redogörelse för byggnadsprogrammet lämnades i prop. 1964: 72 (s. 43). Därav framgår att nybyggnaderna som planerats för all undervisning och forskning inom kemiämnena vid universitetet och tekniska högskolan programmässigt uppdelats i fyra etapper.

Den första etappen, som innehåller i huvudsak övningslaboratorier, apparat-hall och verkstäder, bör delvis kunna tagas i bruk redan fr. o. m. höstterminen 1965 för första årskursen kemistuderande vid tekniska högskolan. I enlighet med vad som uttalades i nämnda proposition och sedermera godkänts av riksdagen (SU 72, rskr 191) skulle det ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om etappens utförande sedan bygghandlingar, innefattande tillförlitliga kostnadsberäkningar redovisats av byggnadsstyrelsen. Byggnadsuppdrag har numera lämnats, varvid kostnadsramen för byggnadsetappen fastställts till 25 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Den i prop. 1964: 72 angivna, på grundval av byggnadsprogram uppskattade kostnaden uppgick till 24 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1963.

Andra och tredje etapperna av nybyggnaderna innehåller i huvudsak institutions- och forskningslokaler för medicinsk kemi och biokemi resp. för kemiämnena vid tekniska högskolan. Huvudhandlingar för dessa etapper har redo-

visats av byggnadsstyrelsen med skrivelse den 15 februari 1965. Kostnaderna för etapperna har därvid beräknats till sammanlagt 24 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964.

Vid projekteringen har mellan de tre första etapperna som av styrelsen nu benämnes byggnadsdelarna I—III en viss omfördelning av lokaler visat sig motiverad. Någon ökning av den i lokalprogrammet angivna nettoytan som uppgick till närmare 20 700 m² har emellertid inte skett.

Genom beslut den 29 januari 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att utföra projektering av den fjärde etappen av nybyggnaderna. För nämnda etapp, som avses innehålla huvudsakligen institutions- och forskningslokaler för naturvetenskaplig kemi, föreligger inte något lokalprogram. Enligt en till nämnda beslut fogad promemoria skall sådant program skyndsamt utarbetas av lokal- och utrustningsprogramkommittén för Lund. Enligt promemorian skall vidare vid programmerings- och projekteringsarbetet för nybyggnaderna för kemiskt centrum särskilt beaktas att de naturvetenskapliga och tekniska ämnena i största möjliga mån lokalmässigt integreras med varandra.

Byggnadsstyrelsen, som utgått ifrån att den fjärde etappen skall omfatta ca 8 200 m² nettoyta, har med utgångspunkt i den lokalfördelning i stort som legat till underlag för den allmänna planeringen av ifrågakvarande nybyggnader (jfr prop. 1964: 72 s. 45) funnit att de i den fjärde etappen ingående lokalerna lämpligen bör utföras i form av utökningar av byggnadsdelarna I—III.

Enligt styrelsens programföresättning skulle byggnadsdel I utökas med ca 600 m² för kurslaboratorier. Byggnadsdel II skulle utökas med ca 900 m² och byggnadsdel III med ca 6 700 m². Med denna utgångspunkt har de sammanlagda kostnaderna för den fjärde etappen av styrelsen preliminärt uppskattats till 20,3 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964.

Enligt byggnadsstyrelsen bör beslut snarast fattas rörande utökningen av byggnadsdel I om densamma skall kunna utföras i omedelbar anslutning till nu pågående arbeten. I samband med att bygghandlingar färdigställs för byggnadsdelarna II och III bör även de till fjärde etappen hörande lokalerna färdigprojekteras så att en gemensam upphandling kan ske. Styrelsen har räknat med att det skall vara möjligt att göra en sådan upphandling i början av hösten 1965.

Såsom redovisats i det föregående har de sammanlagda kostnaderna för byggnadsföretaget numera av byggnadsstyrelsen angivits till (25,0 + 24,0 + 20,3 =) 69,3 milj. kr. Den i prop. 1964: 72 på grundval av byggnadsprogram uppskattade kostnaden för byggnadsföretaget uppgår enligt prisläget den 1 juli 1964 till närmare 64,2 milj. kr.

Enligt de inom byggnadsstyrelsen numera gällande definitionerna för ytberäkning ingår i rumsytan vissa typer av lokaler vilka inte förtecknats i lokalprogrammet för kemiskt centrum. Nämnda kostnadsskillnad kan enligt byggnadsstyrelsen delvis bero på att den totala rumsytan för andra och tredje etappen

vid projekteringen visat sig bli större än vad som förutsattes vid den tidigare gjorda kostnadsuppskattningen, vilken grundade sig på då föreliggande lokalprogram. Av den angivna kostnadsskillnaden hänför sig en stor del till den fjärde etappen för vilken endast en preliminär kostnadsuppskattning kunnat göras på grundval av den schematiska ytberäkning som redovisades i prop. 1964: 72 (s. 45).

Kostnaderna för de till byggnadsdel I hörande försörjningsåtgärderna, vilka av byggnadsstyrelsen uppgivits utgöra den övervägande delen av de inom området erforderliga åtgärderna, har av byggnadsstyrelsen angivits till 2,7 milj. kr.

Nybyggnad för bakteriologi m. m.

Enligt gällande avtal mellan staten och Malmöhus läns landsting (jfr. prop. 1957: 1 bil. 29 s. 9) skall staten i nära anslutning till lasaretsområdet i Lund bl. a. uppföra en anläggning inrymmande lokaler för bakteriologisk institution vid universitetet och för bakteriologiskt centrallaboratorium vid lasarettet m. m. Kostnaderna för anläggningens uppförande skall fördelas lika mellan staten och landstinget.

Genom beslut den 14 december 1962 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att på grundval av ingivet byggnadsprogram utföra projektering fram t. o. m. färdigställande av huvudhandlingar av en nybyggnad för bakteriologi m. m. Enligt en till beslutet fogad promemoria skulle vid projekteringen viss utökning av programmet ske för att möjliggöra den numera beslutade ökningen av läkarutbildningskapaciteten i Lund från 100 till 180 platser i de propedeutiska och kliniska ämnena (prop. 1963: 142, SU 112, rskr 264).

I anledning av att Malmöhus läns landstings hälso- och sjukvårdsstyrelse i skrivelse den 15 oktober 1962 förklarat att det finge anses åvila staten att svara för den kostnadsökning, som orsakades av nyssnämnda utökning av programmet, uppdrogs genom sagda beslut den 14 december 1962 även åt kommissionen för förhandlingar om högre utbildning i Lund och Malmö att upptaga förhandlingar med Malmöhus läns landsting i ämnet.

I skrivelse den 26 augusti 1964 har kommissionen för förhandlingar om högre utbildning i Lund och Malmö redovisat att förhandlingarna mellan kommissionen och landstingets representanter har förts samtidigt i nu förevarande fråga och i frågor rörande nybyggnad för den radiofysiska institutionen samt rörande fördelning av kostnaderna för vissa kulvertarbeten och för det s. k. centralblocket (C-blocket) inom lasaretsområdet i Lund. För de två senare förhandlingsfrågorna har redogörelse lämnats i prop. 1965: 1 (bil. 7 s. 282 och 405).

Från landstingets sida har enligt kommissionen under förhandlingarna den synpunkten vidhållits att det måste anses åvila staten att svara för de ökade byggnadskostnader, som orsakas av det ökade studerandeantalet. Emot detta har från kommissionens sida invänts, att 1957 års avtal inte innehåller bestämmelser om institutionens omfattning. Enligt kommissionens omnämnda skrivelse har landstinget godtagit, att — under förutsättning att den villkorligt träffade

överenskommelsen om det tidigare nämnda centralblocket accepteras av respektive huvudmän — det utökade lokalprogrammet realiseras med den kostnadsfördelning, som följer av 1957 års avtal mellan staten och Malmöhus läns landsting, dvs. att parterna står för halva kostnaden var.

Byggnadsstyrelsen har med skrivelse den 15 juni 1964 redovisat huvudhandlingar för nybyggnaden. Byggnadens nettoyta, ca 4 750 m², fördelar sig enligt följande.

Undervisningsavdelning	550 m ²
Virusavdelning	770 m ²
Forskning och gemensamma utrymmen	2 940 m ²
Djuravdelning	490 m ²
	Summa 4 750 m ²

Kostnaden för nybyggnaden har av styrelsen beräknats till 10 milj. kr., vartill kommer 700 000 kr. för s. k. försörjningsåtgärder, allt enligt prisläget den 1 juli 1963. Kostnaden per m² nettoyta utgör 2 105 kr. Byggnaden avses bli uppförd i anslutning till nybyggnaden för den patologiska institutionen, som även avses disponera vissa undervisningslokaler i bakteriologibyggnaden.

Genom beslut den 9 juli 1964 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att på grundval av huvudhandlingarna fortsätta projekteringen fram t. o. m. färdigställande av bygghandlingar. Styrelsen räknar med att byggnadsarbetena kan påbörjas under maj månad 1965. Byggnaden skall enligt tidsplanen för den ökade läkarutbildningen kunna tagas i bruk fr. o. m. höstterminen 1967.

Nybyggnad för radiofysik

Forsknings- och undervisningsverksamheten vid institutionen för radiofysik i Lund har hittills bedrivits i tillfälligt disponibla utrymmen inom olika institutioner och kliniker.

Kungl. Maj:t uppdrog genom beslut den 25 januari 1963 åt byggnadsstyrelsen, att efter samråd med Malmöhus läns landsting utföra projektering fram t. o. m. huvudhandlingar för radiofysiska institutionen vid universitetet i Lund. Till grund för projekteringen skulle ligga ett av styrelsen redovisat byggnadsprogram omfattande ca 650 m². Samtidigt uppdrogs åt kommissionen för förhandlingar om högre utbildning i Lund och Malmö att på statens vägnar upptaga förhandlingar med Malmöhus läns landsting angående härmed sammanhängande frågor.

Med skrivelse den 15 juni 1964 har byggnadsstyrelsen redovisat huvudhandlingar för ifrågavarande nybyggnad. Kostnaderna för nybyggnaden har beräknats till 2 215 000 kr., vartill kommer 55 000 kr. för försörjningsåtgärder, allt enligt prisläget den 1 juli 1963. Styrelsen har föreslagit att en gemensam kostnadsram bör uppföras för nybyggnaden och till denna hörande försörjnings-

åtgärder, då ifrågavarande byggnad ligger utanför det område som omfattas av försörjningsplanen för universitetet och tekniska högskolan.

Yttranden över huvudhandlingarna har avgivits av *statskontoret* och *medicinalstyrelsens strålskyddsnämnd*. Statskontoret diskuterar olika möjligheter att sänka kostnaderna för byggnaden. Strålskyddsnämnden konstaterar bl. a., att behovet av välutbildade radiofysiker är stort såväl inom sjukvården och den statliga strålskyddsverksamheten som vid t. ex. försvarets forskningsanstalt och atomenergianläggningarna i landet. Nämnden finner nybyggnaden utgöra en god lösning av institutionens lokalbehov.

Genom beslut den 29 oktober 1964 har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att fortsätta projekteringen fram till bygghandlingar samt att därefter underställa ärendet Kungl. Maj:ts förnyade prövning. Kungl. Maj:t har därvid förutsatt att särskilda ansträngningar görs vid den fortsatta projekteringen för att begränsa kostnaden för nybyggnaden.

Kommissionen för förhandlingar om högre utbildning i Lund och Malmö har den 26 augusti 1964 till Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett villkorligt träffat avtal med Malmöhus läns landsting om radiofysisk institution på lasarettssområdet i Lund vilket bl. a. innebär att staten äger rätt att — utan hinder av den upplåtelse av mark till landstinget som skett genom gällande avtal angående överlåtelse av vissa fastigheter i Lund m. m. (jfr. prop. 1948: 107 s. 5) — på egen bekostnad på det av landstinget enligt nämnda avtal disponerade lasarettssområdet och intill den radiologiska kliniken vid lasarettet i Lund uppföra en nybyggnad för den radiofysiska institutionen.

Tillbyggnader för fysiologi och medicinsk fysik

Genom beslut den 24 januari 1964 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att på grundval av ingivet byggnadsprogram utföra projektering av ifrågavarande byggnadsföretag fram till och med färdigställande av huvudhandlingar. Byggnadsprogrammet hade utarbetats med ledning av ett av läkarutbildningsberedningen framlagt lokalprogram, som uppgjorts i anledning av den ökning av läkarutbildningskapaciteten vid medicinska fakulteten vid universitetet i Lund till 190 platser i de teoretiska ämnena fr. o. m. höstterminen 1965, som beslutades av 1963 års riksdag (prop. 1963: 142, SU 112, rskr 264).

Det totala utrymmet i den nuvarande institutionsbyggnaden som uppfördes 1955, uppgår enligt läkarutbildningsberedningen till 2 800 m² nettoyta. Som jämförelse nämner beredningen, att motsvarande ämnen i Göteborg, som har en utbildningskapacitet av 168 elever årligen, disponerar ca 4 300 m².

Enligt av byggnadsstyrelsen med skrivelse den 15 februari 1965 redovisade huvudhandlingar omfattar byggnadsföretaget tillbyggnader om ca 900 m² samt vissa mindre ombyggnader. Kostnaden för byggnadsföretaget har styrelsen enligt prisläget den 1 juli 1964 beräknat till 2,3 milj. kr. Kostnaden för tillhörande försörjningsåtgärder beräknas uppgå till 200 000 kr.

Tillbyggnaderna skall enligt tidsplanen för den ökade läkarutbildningen vara

klara att tagas i bruk till vårterminen 1967. Styrelsen räknar med att detta under vissa förutsättningar skall vara möjligt.

Genom beslut tidigare denna dag uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att fortsätta projekteringen av byggnadsföretaget fram till och med färdigställande av bygghandlingar.

Universitetet i Göteborg

Nybyggnader för medicinska fakulteten

Byggnadsstyrelsen har anmält att kostnadsramen för detta byggnadsföretag kunnat sänkas ytterligare från 30 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1963 till 29,9 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. I prop. 1960:1 (bil. 30 s. 15) beräknades kostnadsramen till 32,9 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1959.

Nybyggnader för humanistiska fakulteten, etapp I

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades senast i prop. 1964:1 (bil. 10 s. 634) och 1964:190 (bil. 6 s. 49). I enlighet med vad som förordades i prop. 1964:190 har i gällande investeringsplan uppförts en kostnadsram av 3,4 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Byggnadsarbetena påbörjades under hösten 1964.

Beträffande dispositionen av den ifrågavarande första etappen föreskrev Kungl. Maj:t genom beslut den 14 december 1962 att i första hand språkvetenskapliga ämnen skulle beredas utrymme. Vidare uttalades i prop. 1963:1 (bil. 10 s. 662) att den genom Kungl. Maj:ts beslut den 6 juni 1962 tillsatta programkommittén för nybyggnader för humanistiska fakulteten i Göteborg bland annat hade till uppgift att upprätta förslag till lokalprogram för ifrågavarande nybyggnad.

Enligt det av nämnda kommitté sedermera upprättade programmet skulle i den första etappen i huvudsak inrymmas tjänsterum för de språkvetenskapliga ämnena. För ämnena erforderliga undervisningslokaler och kurslitteraturbibliotek m. m. avsågs bli inrymda i en andra etapp av ifrågavarande nybyggnader. Enligt byggnadsstyrelsen beräknas numera den första etappen vara helt färdigställd till vårterminen 1966, medan den andra etappen kan bli färdig att tagas i bruk tidigast under sommaren 1969. Av detta skäl har styrelsen efter hörande av lokal- och utrustningsprogramkommittén för Göteborg föreslagit att till dess andra etappen blir klar endast ämnena engelska, fonetik, romanska språk och slaviska språk beredes utrymmen i den första etappen och att resterande lokaler i denna etapp övergångsvis disponeras för de undervisnings- och kursbibliotekslokaler m. m. som erfordras för nämnda ämnen.

Försörjningsåtgärder

Byggnadsstyrelsen har beräknat medel för erforderliga försörjningsåtgärder vid första etappen av nybyggnaderna för humanistiska fakulteten samt för nybyggnaden för odontologiska fakulteten. Vissa sprängningsarbeten vid sistnäm-

da nybyggnad avses, såsom redovisades i prop. 1965: 2 (bil. 5 s. 22) att påbörjas redan under innevarande budgetår. Styrelsen beräknar preliminärt kostnaderna för nämnda försörjningsåtgärder för budgetåren 1964/65 och 1965/66 till 2,5 milj. kr.

Kostnaderna under samma tid för översiktlig planläggning beräknas komma att uppgå till 1 milj. kr. Härutöver kommer kostnader för avtalsenliga utgifter m. m.

Byggnadsarbeten m. m. för zoologisk station på Tjärnö

På grundval av prop. 1964: 72 (SU 72, rskr 191) har beslut fattats om upprättande av en ny fältstation för marin zoologi på Tjärnö. Kostnaderna för av Tjärnöstationens tillkomst föranledda byggnadsarbeten och fastighetsförvärv har med utgångspunkt i en av statskontoret utförd kostnadskalkyl preliminärt uppskattats till 600 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1963.

Genom beslut den 23 april 1964 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att i samråd med statskontoret och berörda universitetsmyndigheter vidtaga förberedande åtgärder i form av upprättande av erforderliga projekteringshandlingar m. m. för i propositionen förordade byggnadsåtgärder m. m. för stationen på Tjärnö. Genom beslut den 19 september 1964 godkände Kungl. Maj:t tre av byggnadsstyrelsen preliminärt träffade köpeavtal angående förvärv av vissa fastigheter m. m. för fältstationen för en kostnad av 215 000 kr.

Med skrivelse den 15 februari 1965 har byggnadsstyrelsen överlämnat förslag till byggnadsprogram för stationen. Programmet har utarbetats med utgångspunkt i att stationen skall dimensioneras för 50 kursplatser (jfr prop. 1964: 72 s. 23). Det erforderliga nybyggnadsbehovet har styrelsen ansett vara något större än vad som tidigare förutsatts (jfr prop. 1964: 72 s. 12). Lokalbehovet föreslås bli tillgodosett genom uppförande av dels en laboratoriebyggnad om ca 450 m² dels en förläggingsbyggnad om ca 120 m². Dessutom föreslås vissa åtgärder inom befintliga byggnader samt vissa yttre arbeten m. m., bland annat för intag av saltvatten från 60 meters djup. Kostnaderna för nämnda arbeten har av styrelsen uppskattats till sammanlagt 765 000 kr. Inklusivt kostnaderna för tomtförvärv m. m. uppgår således kostnaderna för stationen enligt byggnadsprogrammet till i det närmaste 1 milj. kr.

Nybyggnad för odontologiska fakulteten

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1964: 161 (s. 36). Av redogörelsen framgår bl. a., att nybyggnaden omfattar ca 15 200 m² nettoyta för den kliniska tandläkarutbildningen och att kostnaden för densamma av byggnadsstyrelsen uppskattats till ca 32 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1963.

Projektering av nybyggnaden pågår inom byggnadsstyrelsen i fortlöpande samråd med universitetskanslersämbetet jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 14 maj 1964.

I prop. 1965:2 (bil. 5 s. 23) förordades att vissa av byggnadsstyrelsen föreslagna förberedande arbeten — bl. a. relativt omfattande sprängningsarbeten — för ifrågavarande byggnadsföretag redan under innevarande budgetår skulle få utföras inom en kostnadsram av 2,5 milj. kr. Riksdagen har inte haft någon erinran däremot (SU 23, rskr 60).

I skrivelse den 15 februari 1965 har byggnadsstyrelsen anmält att förslagshandlingar för nybyggnaden ännu inte kunnat färdigställas. Någon förnyad kostnadsuppskattning har således inte gjorts. Styrelsen avser emellertid att ånyo redovisa byggnadsföretaget så snart erforderliga projekteringshandlingar och kostnadsutredningar föreligger. Styrelsen räknar med att projekteringen skall kunna bedrivas så, att de förberedande arbetena skall kunna påbörjas under april månad. För att tidsplanen skall kunna hållas bör enligt byggnadsstyrelsen Kungl. Maj:t inhämta riksdagens bemyndigande att — inom en kostnadsram av högst 5 milj. kr. utöver den tidigare angivna ramen av 2,5 milj. kr. — få medge att material m. m. beställes.

Tillbyggnader vid de medicinskt teoretiska institutionerna

Förutom en nybyggnad för odontologiska fakulteten i Göteborg, för vilken redogörelse lämnats i det föregående, omfattar byggnadsprogrammet för den odontologiska fakulteten i Göteborg jämväl tillbyggnader till den medicinska fakultetens teoretiska institutioner för de ökade lokalbehov vid dessa institutioner som föranledes av den prekliniska tandläkarutbildningen. Av den redogörelse för programmet som lämnades i prop. 1964:161 (s. 36 och s. 68) framgår att man därvid räknat med tre tillbyggnader om sammanlagt 1 290 m² nettoyta. Kostnaderna för tillbyggnaderna uppskattades av byggnadsstyrelsen på grundval av nämnda program till ca 3 milj. kr.

Genom beslut den 14 maj 1964 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att utföra projektering av tillbyggnaderna fram t. o. m. färdigställande av huvudhandlingar. Huvudhandlingar har ännu icke färdigställts. Styrelsen har emellertid med skrivelse den 15 februari 1965 redovisat s. k. förslagshandlingar. Styrelsen föreslår därvid att fem tillbyggnader — en för vardera anatomi, histologi, medicinsk kemi, fysiologi och farmakologi — kommer till stånd. Kostnaderna för tillbyggnaderna, som föreslås omfatta sammanlagt 1 240 m² nettoyta samt omklädningsrum m. m. om ca 300 m², har av styrelsen uppskattats till 4,3 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964 exklusive försörjningsåtgärder. Av det nämnda beloppet avser ca 300 000 kr. extraordinära grundläggningsarbeten och ca 200 000 kr. ombyggnad m. m. i befintliga lokaler. Styrelsen räknar med att byggnadsarbetena skall kunna påbörjas hösten 1965 varvid tillbyggnaderna till vissa delar planenligt skulle kunna tagas i bruk fr. o. m. höstterminen 1966.

Universitetet i Stockholm

Nybyggnad för övningslaboratorium för kemi m. m.

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1962: 1 (bil. 10 s. 610). Byggnadsstyrelsen har funnit det möjligt att sänka kostnadsramen med 400 000 kr. till 7 350 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964.

Nybyggnad för botanik

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1962: 190 (bil. 5 s. 20). Byggnadsarbetena har kunnat avslutas under hösten 1964.

Nybyggnad i kv. Mimer (Mimer I)

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1962: 190 (bil. 5 s. 22) och prop. 1963: 1 (bil. 10 s. 663). Byggnadsstyrelsen har funnit det möjligt att sänka kostnadsramen med 230 000 kr. till 6 160 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964.

Ersättning till Skogs- och lantbruksakademien

I enlighet med vad som beslutats med anledning av prop. 1964: 190 (SU 203, rskr 388) har i investeringsplanen uppförts en kostnadsram av 2 825 000 kr. för ersättning till Skogs- och lantbruksakademien.

Försörjningsåtgärder

Inom kostnadsramen för vissa tidigare redovisade avloppsanslutningar (prop. 1964: 1 bil. 10 s. 641) har även kunnat inrymmas kostnaderna för anslutning av avlopp för de av Nobelinstitutet för fysik och kemi tidigare utnyttjade byggnaderna, vilka från den 1 juli 1964 övertagits av staten. Vidare har medel beräknats för universitetets mottagningsstation för elkraft samt för de åtgärder som erfordras i samband med nybyggnader för samhällsvetenskap m. m.

För översiktlig planläggning bedöms medelförbrukningen fram till och med den 1 juli 1966 bli 1,6 milj. kr. I övrigt har beaktats medelsbehovet för vissa vägarbeten samt för erforderliga arkeologiska undersökningar. Kostnadsramen har kunnat sänkas till följd av att kostnaderna för ersättning till Skogs- och lantbruksakademien överförts till en särskild post i investeringsplanen.

Förvärv av nybyggnad i kv. Mimer (Mimer II)

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 639). I den beräknade kostnadsramen 6 960 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1963 ingick en delpost till oförutsett på 435 000 kr., som ej skulle få disponeras utan Kungl. Maj:ts medgivande. Genom beslut den 24 september 1964 medgav Kungl. Maj:t byggnadsstyrelsen att ianspråktaga 87 170 kr. av nämnda delpost för vissa kompletterande arbeten m. m. Styrelsen föreslår att kostnadsramen beräknas till 7 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964.

Universitetet i Umeå

Försörjningsåtgärder

Byggnadsstyrelsen har hittills erhållit uppdrag att utföra kulvertar och ledningar inom en sammanlagd kostnadsram av ca 1,1 milj. kr. Fram till den 1 juli 1966 beräknar styrelsen att ytterligare 900 000 kr. kommer att erfordras. Vidare har åt styrelsen uppdragits att utföra väg- och markarbeten för ca 1,4 milj. kr. Arbeten för ytterligare ca 800 000 kr. beräknas bli erforderliga fram till den 1 juli 1966. För anslutningsavgifter bedöms 400 000 kr. bli utnyttjade till och med den 1 juli 1966 och för översiktlig planläggning ca 600 000 kr. till samma tidpunkt.

Nybyggnad för anatomi och histologi

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1963:190 (bil. 5 s. 45). Byggnadsarbetena påbörjades i mars månad 1964. Enligt byggnadsstyrelsens bedömning skall undervisningslokalerna kunna färdigställas i sådan tid att intagningen till de prekliniska kurserna planenligt kan börja höstterminen 1965.

Nybyggnad för lu-block

Första etappen av ett s. k. lu-block (lu = lägre utbildning t. o. m. tvåbetygsnivån) innehåller i huvudsak kemiska övningslaboratorier. Närmare redogörelse för byggnadsföretaget lämnades i prop. 1964:1 (bil. 10 s. 644) och 1964:190 (bil. 6 s. 52). Byggnadsarbetena påbörjades i juli månad 1964. Lokalerna torde, enligt byggnadsstyrelsen, till vissa delar kunna iordningställas i sådan tid att undervisning i naturvetenskaplig kemi planenligt kan påbörjas hösten 1965.

Närmare redogörelse för etapp II lämnades i prop. 1964:190 (bil. 6 s. 52). Kostnaderna för denna etapp uppskattades därvid på grundval av byggnadsprogram till 7 970 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Andra etappen avser utbildningslokaler för ämnena genetik, botanik, zoologi, zoofysiologi, fysiologi och medicinsk fysik. Genom beslut den 18 december 1964 uppdrog Kungl. Maj:t — sedan kostnadsberäknade huvudhandlingar redovisats av styrelsen med skrivelse den 23 november 1964 — åt byggnadsstyrelsen att utföra nybyggnaden inom en kostnadsram av 7,9 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Byggnadsstyrelsen beräknar att byggnadsarbetena för etapp II skall kunna påbörjas under maj månad 1965 och helt avslutas våren 1967. Vissa undervisningslokaler torde dock planenligt kunna tagas i bruk fr. o. m. höstterminen 1966.

Nybyggnad för kemi-hufo

Genom beslut den 11 juni 1964 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att på grundval av ett av styrelsen ingivet förslag till byggnadsprogram utföra projektering fram till och med färdigställande av huvudhandlingar för en ny-

byggnad för kemi-hufo (hufo = högre utbildning fr. o. m. trebetygsnivån och forskning) vid universitetet i Umeå.

Byggnadsstyrelsen har med skrivelse den 5 februari 1965 redovisat s. k. förslagshandlingar för nybyggnaden. Byggnaden innehåller institutions- och forskningslokaler för medicinsk och naturvetenskaplig kemi om ca 4 510 m², trebetygslaboratorier om ca 375 m² samt gemensamma utrymmen såsom seminarium, bibliotek, verkstäder och förråd m. m. om ca 1 685 m².

Kostnaden för nybyggnaden har av styrelsen på grundval av förslagshandlingarna uppskattats till 14 350 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Härtill kommer kostnader om ca 250 000 kr. för vissa kulvertar och ledningar m. m. som redovisats i handlingarna.

Utbildningen för ett och två betyg i ämnet kemi skall enligt gällande program för utbyggnaden av universitetet i Umeå påbörjas höstterminen 1965 (prop. 1964: 74, SU 94, rskr 214). Lokaler härför är under uppförande i lu-bloc-ket. Till höstterminen 1966 bör lokaler för trebetygsundervisningen, vilken avses bli förlagd till byggnaden för kemi-hufo, ha färdigställts. Lokal- och utrustningsprogramkommittén för Umeå har uttalat, att det bl. a. med hänsyn till lärarekryteringen är synnerligen angeläget att forskningslokalerna färdigställs senast till hösten 1966. För att detta skall kunna ske bör enligt byggnadsstyrelsen schakt- och grundläggningsarbetena påbörjas under juni månad 1965.

Genom beslut den 26 februari 1965 har Kungl. Maj:t uppdragit åt styrelsen att på grundval av förenämnda förslagshandlingar utföra projektering av nybyggnaden fram t. o. m. färdigställande av bygghandlingar.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet

Om- och tillbyggnad för farmakologi

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1963: 1 (bil. 10 s. 669) och 1964: 1 (bil. 10 s. 645). Byggnadsarbetena påbörjades sommaren 1964 och beräknas slutföras sommaren 1966.

Försörjningsåtgärder

Såsom i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 645) anmälts pågår f. n. arbete med en utbyggnadsplan för hela institutets område. Under innevarande och nästkommande budgetår räknar styrelsen med en medelsförbrukning av 150 000 kr. resp. 400 000 kr. Häri ingår i huvudsak kostnader för försörjningsåtgärder med anledning av om- och tillbyggnader för farmakologi liksom vissa kostnader föranledda av tillbyggnaden vid institutionen för fysiologi och medicinsk fysik.

Tillbyggnad vid institutionen för fysiologi och medicinsk fysik

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1964: 190 (bil. 6 s. 54). Tillbyggnaden erfordras för den av 1963 års riksdag (prop. 1963:

142, SU 112, rskr 264) beslutade ökningen av läkarutbildningskapaciteten i Stockholm. Den är i första hand avsedd för ämnena anatomi, histologi, medicinsk kemi, fysiologi och medicinsk fysik. Kostnaden för tillbyggnaden har uppskattats till 3 725 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964.

Tekniska högskolan i Stockholm

Byggnadsverksamheten vid högskolan är planerad att ske enligt den av högskolans byggnadskommitté utarbetade utbyggnadsplanen »KTH utbyggnad 1960—1970», anmäld i prop. 1961: 1 (bil. 10 s. 670). Därutöver har kommittén föreslagit vissa i denna plan icke förutsatta försörjningsåtgärder samt åtgärder med anledning av ökningen av den administrativa personalen vid högskolan.

Nybyggnad av kurslaboratorier för kemi

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1962: 1 (bil. 10 s. 618) och 1963: 1 (bil. 10 s. 671). Byggnaden påbörjades i september 1962 och var till huvudsakliga delar färdigställd i september 1964.

Tillbyggnad för elektroteknik

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1962: 1 (bil. 10 s. 619). Byggnadsarbetena, som pågått sedan september 1962, var till väsentliga delar avslutade under april 1964, då tillbyggnaden togs i bruk.

Nybyggnad av personalmatsal

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1962: 1 (bil. 10 s. 619). Nybyggnaden togs i bruk i mars 1964.

Nybyggnad för sektionen för maskinteknik

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1961: 1 (bil. 10 s. 647). Byggnadsarbetena pågår sedan september 1963 och beräknas till huvudsakliga delar vara färdigställda i juli 1966.

Försörjningsåtgärder

I prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 649) lämnades en redogörelse för de försörjningsåtgärder som avsågs bli påbörjade senast under innevarande budgetår. Enligt utbyggnadsplanen har de sammanlagda kostnaderna för försörjningsåtgärderna uppskattats till 4,5 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1960.

Kostnaderna för de försörjningsåtgärder som planeras för de närmaste åren hänför sig i stor utsträckning till förstärkning av huvudmatning av elkraft. Enligt utbyggnadsplanen skulle en förstärkning av nuvarande 6 kV huvudmat-

ning ske. För att möjliggöra bl. a. försök med mycket stora, kortvariga effekter föreslår byggnadskommittén nu att ett i utbyggnadsplanen redovisat alternativ med ny 30 kV huvudmatning kommer till utförande. Den tillkommande kostnaden härför uppskattar styrelsen till 700 000 kr. Enligt kommittén kan emellertid årskostnaderna för elkraft därvid minskas med ca 50 000 kr.

Nybyggnad för sektionen för bergsvetenskap

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 647). Nybyggnaden föranleds av den beslutade ökade intagningen vid denna sektion fr. o. m. höstterminen 1962 från 45 till 110 studerande. I nämnda proposition uppskattades kostnaderna till 11 845 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1963. Genom beslut den 4 juni 1964 anbefallde Kungl. Maj:t byggnadskommittén att utföra nybyggnaden. Kostnaderna beräknades på grundval av redovisade huvudhandlingar till 12 134 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1963. Av detta belopp avsåg 889 000 kr. kostnader, vilka tidigare hänförts till inredning och utrustning.

Ombyggnad för sektionen för kemi

En närmare redogörelse för denna ombyggnad lämnades i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 648). I propositionen redovisades en preliminär kostnadsram av 435 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1963.

Genom beslut den 26 februari 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadskommittén att på grundval av redovisade huvudhandlingar utföra ifrågavarande ombyggnad inom en kostnadsram av högst 450 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Enligt byggnadskommittén bör dock den del av ombyggnaden som avser lokaler för institutionen för fysikalisk kemi anstå tills vidare. Kommittén räknar med att ombyggnadsarbetena skall kunna påbörjas i april månad och avslutas i december månad 1965.

Inredning av vindsutrymme

Byggnadskommittén har utöver i utbyggnadsplanen ingående byggnadsföretag gjort framställning om att få inreda hittills outnyttjade vindsutrymmen i administrationsbyggnaden. Kommittén har anfört bl. a. att antalet tjänster vid högskolans förvaltning till följd av den nya organisationen som trädde i kraft den 1 juli 1964 jämlikt 1964 års riksdags beslut (prop. 1964: 50, SU 119, rskr 293) utökats utan motsvarande ökning av lokalerna. Enligt redovisat byggnadsprogram skulle 230 m² vindsutrymme kunna inredas till administrationslokaler. Kostnaden har av byggnadskommittén uppskattats till 300 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Arbetena kan enligt kommittén påbörjas i september 1965 och vara avslutade i april 1966.

Chalmers tekniska högskola

Byggnadsstyrelsen har anmält att kostnadsramarna för nybyggnaden för sektionen för elektroteknik samt hörsalsbyggnad och för nybyggnaden för övningslaboratorium för fysik har kunnat sänkas med 50 000 kr. respektive 200 000 kr. Nybyggnaden för sektionen för kemi har enligt styrelsen färdigställts i sin helhet.

Nybyggnader för sektionen för väg- och vattenbyggnad

Närmare redogörelse för dessa byggnadsföretag lämnades i prop. 1962: 43 (s. 55) och prop. 1963: 1 (bil. 10 s. 678). Därav framgår att Kungl. Maj:t genom beslut den 19 januari 1962 uppdrog åt byggnadsstyrelsen att på grundval av redovisat byggnadsprogram projektera ifrågavarande nybyggnader. Byggnadsprogrammet var upprättat med utgångspunkt i ett av naturvetenskapliga samordningskommitténs i Göteborg organisationsgrupp för Chalmers tekniska högskola utarbetat lokalprogram, vilket baserades på statsmakternas beslut i anledning av prop. 1960: 119 om en ökad intagning vid sektionen från 68 till 150 studerande per år. Lokalprogrammet omfattade 16 500 m² nettoyta. Genom beslut den 22 mars 1963 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att utföra en i huvudhandlingar redovisad första etapp, omfattande 4 575 m², av ifrågavarande byggnadsföretag. Byggnadsarbetena för denna etapp, som i huvudsak omfattar rit- och hörsalar, påbörjades i januari 1964 och beräknas vara helt avslutade till höstterminen 1965. Vissa lokaler har kunnat tagas i bruk fr. o. m. vårterminen 1965. Kostnaderna för etappen beräknas till 7 490 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964.

Genom beslut den 6 september 1963 föreskrev Kungl. Maj:t att ett för sektionerna för väg- och vattenbyggnad och arkitektur gemensamt laboratorium av 550 m² skulle medtagas vid projekteringen av den andra etappen av förevarande byggnadsföretag. Programmets nettoyta omfattar således totalt 17 050 m².

I skrivelse den 15 februari 1965 har byggnadsstyrelsen redovisat huvudhandlingar för byggnadsföretagets andra etapp, som omfattar 12 430 m² varav mer än hälften för laboratorier. Etapp I omfattar 4 575 m². Den totala projekterade ytan är således 17 005 m² nettoyta, dvs. något mindre än den programmerade ytan. Styrelsen har anmält att vid projekteringen vissa omdispositioner företagits i förhållande till lokalprogrammet, vilka inneburit att lokaler med samma funktion sammanslagits till samlade enheter gemensamma för de olika institutionerna. Därigenom har åstadkommit ökat gemensamt utnyttjande av personal, instrument, maskiner och förbrukningsmaterial. På grundval av huvudhandlingar har styrelsen beräknat kostnaderna för den andra etappen till 23,3 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Kostnaderna för försörjningsåtgärder har preliminärt angivits till 3,2 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Detta belopp inkluderar åtgärder som hör till båda etapperna av ifrågavarande ny-

byggnader samt till nybyggnaden för arkitektur, vilken är avsedd att uppföras i anslutning till ifrågavarande nybyggnader. De båda nämnda sektionerna har vissa gemensamma lokaler. Byggnadsstyrelsen har bl. a. av detta skäl framhållit att det ur både projekterings- och byggnadsekonomiska synpunkter skulle vara fördelaktigt att utföra nybyggnaderna för dessa sektioner samtidigt. Styrelsen räknar med att byggnadsarbetena skall kunna påbörjas hösten 1965. Av praktiska skäl föreslår styrelsen att de båda etapperna av nybyggnaden för sektionen för väg- och vattenbyggnad redovisas med en gemensam kostnadsram i investeringsplanen. Kostnadsramen bör enligt styrelsen därvid anges till (7 490 000 + 23 300 000 =) 30 790 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964.

Genom beslut tidigare denna dag har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att på grundval av de redovisade huvudhandlingarna fortsätta projekteringen av den andra etappen av ifrågavarande byggnadsföretag fram t. o. m. färdigställande av bygghandlingar.

Tillbyggnad för sektionen för elektroteknik m. m.

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1963:1 (bil. 10 s. 680). De egentliga byggnadsarbetena påbörjades i juni månad 1964. Tillbyggnaden beräknas kunna vara färdigställd till höstterminen 1965.

Utökning av panncentral

Byggnadsföretaget redovisades i prop. 1962:43 (s. 51) under rubriken gemensamma anläggningar, men upptogs i prop. 1963:1 (bil. 10 s. 683) såsom särskilt byggnadsobjekt i investeringsplanen. Ärendet redovisades även i prop. 1964:1 (bil. 10 s. 650 och s. 665). Vissa arbeten för utökning av panncentralen har — såsom redovisades i sistnämnda proposition — redan utförts.

Med skrivelse den 30 november 1964 har byggnadsstyrelsen redovisat ett i samråd med högskolan utarbetat förslag till byggnadsprogram för anläggningen. Programmet omfattar bl. a. en tillbyggnad inrymmande ställverk, transformatorer, kontor, verkstad samt personal- och förrådslokaler. Vidare ingår i programmet en oljetank om 1 000 m³. Värme- och elkraftsproduktionen föreslås utökad genom installation av en ångpanna med ångturbingenerator och en ny hetvattenpanna.

Enligt byggnadsstyrelsen erfordras med hänsyn till utbyggnaden av högskolan en skyndsam utökning av panncentralens värmeproduktion. Byggnadsprogrammet innehåller förutom förslag till åtgärder i nämnda syfte också förslag om vissa installationer m. m. som i första hand motiveras av utbildnings- och forskningskäl. Kostnaderna för den föreslagna utökningen av panncentralen, inklusive kostnaderna för redan utförda arbeten och exklusive kostnaderna för tillhörande försörjningsåtgärder, har av styrelsen uppskattats till 7,3 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964.

Styrelsen har med hänsyn till de långa leveranstiderna hemställt om att snarast möjligt få bemyndigande att beställa en ångpanna med ångturbingenerator. Kostnaderna för pannan och generatoren har på grundval av anbud beräknats till 2,4 milj. kr.

Genom beslut den 26 februari 1965 har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra projektering av anläggningen fram till och med färdigställande av huvudhandlingar. Enligt en till beslutet fogad promemoria skall därvid bl. a. behovet av föreslagna åtgärder för kraftalstring samt för utbildnings- och forskningsändamål överses i samråd med samarbetsnämnden för lokal- och utrustningsprogramkommittéerna. Vidare skall en jämförelse med motsvarande anläggning vid de tekniska högskolorna i Stockholm och Lund göras.

Försörjningsåtgärder

Närmare redogörelse för en av byggnadsstyrelsen framlagd försörjningsplan för högskolan lämnades i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 650). En reviderad försörjningsplan har numera upprättats inom byggnadsstyrelsen. De totala kostnaderna enligt den reviderade planen har minskat något jämfört med den tidigare redovisade planen. Minskningen beror bl. a. på att kulvertförbindelsen mellan byggnaderna för elektroteknik och väg- och vattenbyggnad utgått ur planen samt att kostnaden för kulverten från kårhuset till nybyggnaden för väg- och vattenbyggnadssektionen visat sig bli lägre än vad som tidigare antagits. De för budgetåret 1965/66 beräknade kostnaderna hänför sig till stor del till kulvert- och ledningsarbeten vid nybyggnaderna för sektionerna för väg- och vattenbyggnad, elektroteknik och maskinteknik samt vid matematiskt centrum.

För budgetåret 1964/65 och 1965/66 beräknar styrelsen för vägar och parkeringsplatser m. m. ca 2 milj. kr. samt för anslutningsavgifter och översiktlig planläggning ca 1,5 milj. kr.

I prop. 1962: 43 (s. 53) redovisades en preliminär överenskommelse mellan byggnadsstyrelsen och Göteborgs stad rörande bl. a. överlåtelse till staten av vissa markområden. I enlighet med riksdagens bemyndigande (prop. 1962: 43, SU 103, rskr 246) godkände Kungl. Maj:t genom beslut den 29 maj 1964 ett med den nämnda överenskommelsen i huvudsak likalydande avtal. Avtalet innebär sålunda att Göteborgs stad till staten utan vederlag överlåter ett markområde om ca 41 000 m² beläget väster om högskolan och gränsande till högskolans mark (jfr prop. 1962: 43 s. 55). Detta markområde är avsett för nybyggnaderna för sektionerna för väg- och vattenbyggnad och arkitektur. Vidare skall staten förvärva fastigheterna inom kv. Sångsvanen, vilket är beläget öster om det för nybyggnader för matematiskt centrum avsedda kv. Gåsen.

Kungl. Maj:t bemyndigade också genom nämnda beslut den 29 maj 1964 byggnadsstyrelsen att förvärva i avtalet nämnda fastigheter inom kv. Sångsvanen. Medel för ändamålet beräknades för budgetåret 1962/63 under rubriken Gemensamma anläggningar (jfr prop. 1962: 43 s. 86) och fr. o. m. budgetåret

1963/64 under rubriken Försörjningsåtgärder. Byggnadsstyrelsen avser att i kommande anslagsframställningar upptaga kostnaderna för fastighetsförvärv under en särskild post i investeringsplanen.

Baracker på Råö för sektionen för elektroteknik

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag, som färdigställt under våren 1964, lämnades i prop. 1962: 43 (s. 54). Genom beslut den 25 juni 1964 har Kungl. Maj:t medgivit att, av den utrednings- och projekteringskostnad om 22 000 kr. som enligt byggnadsstyrelsen inte rymdes inom kostnadsramen 177 000 kr., ett belopp om 10 000 kr. avseende alternativ som inte kommit till utförande skall belasta reservationsanslaget Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag. Styrelsen har nu föreslagit att kostnadsramen för byggnadsföretaget höjs med 12 000 kr., utöver den allmänna kostnadsstegringen, till 195 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964.

Ny- och ombyggnad för sektionen för maskinteknik

Genom beslut den 9 juli 1964 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att — i samråd med lokal- och utrustningsprogramkommittén för universitetet och högskolorna i Göteborg — på grundval av redovisat byggnadsprogram utföra projektering fram t. o. m. färdigställande av huvudhandlingar av ny- och ombyggnad för sektionen för maskinteknik vid Chalmers tekniska högskola. Byggnadsprogrammet som omfattar en nybyggnad om ca 10 380 m² nettoyta och ombyggnader ca 5 040 m² i befintliga byggnader baserades på ett av naturvetenskapliga samordningskommitténs i Göteborg organisationsgrupp för Chalmers tekniska högskola uppgjort lokalprogram. Nämnda program hade upprättats med utgångspunkt i statsmakernas beslut (prop. 1960: 119, SäU 1, rskr 327) om ökning av intagningen vid sektionen från 80 till 150 studerande per läsår. Organisationsgruppen hade också i skrivelse till byggnadsstyrelsen framhållit att sektionen redan var trångbodd och att den relativt snabbt måste få väsentligt ökade utrymmen till sin disposition. Nybyggnaden skall enligt byggnadsprogrammet uppföras i direkt anslutning till sektionens befintliga byggnader. Tunga laboratorier, några med krav på 6 eller 9 m takhöjd, avses bli förlagda till en lägre byggnadsdel. Lätta laboratorier och s. k. »torra» lokaler tänkes förlagda till en sex våningar hög byggnadsdel. Byggnaden avses i övrigt bli utformad och inredd på motsvarande sätt som byggnaderna för motsvarande sektioner vid de tekniska högskolorna i Stockholm och Lund.

Styrelsen uppskattar kostnaderna för ny- och ombyggnaden till ca 30 milj. kr., varav 27,5 milj. kr. avser nybyggnaden och 2,5 milj. kr. ombyggnaden, enligt prisläget den 1 juli 1963. Under vissa förutsättningar bedömer styrelsen att nybyggnads- och ombyggnadsarbetena bör kunna avslutas under år 1969. Redan tidigare kan det dock bli möjligt att ianspråktaga en del av de nya lokalerna.

I skrivelse den 15 februari 1965 har styrelsen anmält att omfattande spräng-

nings- och schaktningsarbeten måste utföras innan de egentliga byggnadsarbetena kan påbörjas. Styrelsen har därför hemställt om att ifrågakvarande byggnadsföretag i investeringsplanen uppföres med en delram av 800 000 kr. avseende nämnda förberedande arbeten. Nämnda arbeten bör enligt styrelsen utföras samtidigt med bl. a. de förberedande arbetena för utökning av panncentralen vid högskolan. Arbetena bör vara avslutade till hösten 1966 och bör därför påbörjas redan under löpande budgetår. För budgetåret 1964/65 har medelsförbrukningen för de arbeten som erfordras för förevarande nybyggnad uppskattats till 200 000 kr. och för budgetåret 1965/66 till 600 000 kr.

Hörsalsbyggnad

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag, som programmässigt ingått i första etappen av nybyggnaderna för matematiskt centrum, lämnades i prop. 1962: 42 (s. 56), 1964: 1 (bil. 10 s. 653) och 1965: 2 (bil. 5 s. 22). Byggnadsarbetena beräknas kunna påbörjas under april månad 1965. Hörsalsbyggnaden beräknas kunna tagas i bruk under våren 1966.

Institutionsbyggnad för matematiskt centrum

Redogörelse för den första etappen av nybyggnaderna för matematiskt centrum i Göteborg lämnades i prop. 1962: 43 (s. 56) och 1964: 1 (bil. 10 s. 653). För den programmässigt i etappen ingående hörsalsbyggnaden har redogörelse lämnats i det föregående.

Byggnadsstyrelsen har i skrivelse den 30 november 1964 redovisat huvudhandlingar för institutionsbyggnaden. Kostnaden för nybyggnaden har av styrelsen beräknats till 8,3 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Tillhörande försörjningsåtgärder har kostnadsuppskattats till 1,2 milj. kr. Handlingarna har vad gäller en inom byggnaden projekterad ADB-anläggning utarbetats i samråd med statskontoret. Byggnaden omfattar ca 6 000 m² nettoyta fördelade på åtta våningar med lokaler för institutionsgruppen för matematik och teoretisk fysik samt utrymmen om ca 900 m² för nämnda ADB-anläggning.

Genom beslut den 26 februari 1965 har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att på grundval av de redovisade huvudhandlingarna fortsätta projekteringen av ifrågakvarande institutionsbyggnad och de till denna hörande försörjningsåtgärderna fram till och med färdigställande av bygghandlingar. Vid projekteringen skulle enligt en till beslutet fogad promemoria byggnadens lokaldisposition överses med beaktande av de bestämmelser rörande indelningen i institutioner och institutionsgrupper som utfärdats av Kungl. Maj:t samma dag och i syfte att genom sammanförande av gemensamma utrymmen såsom seminarierum, bibliotek och lunchrum åstadkomma såväl investerings- som driftsrationaliseringar.

Byggnadsstyrelsen räknar med att byggnadsarbetena skall kunna påbörjas under hösten 1965. Byggnaden beräknas kunna tagas i bruk till höstterminen 1967.

Nybyggnad för sektionen för arkitektur

Genom beslut den 6 september 1963 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att på grundval av ingivet förslag till byggnadsprogram utföra projektering fram t. o. m. huvudhandlingar för ifrågavarande nybyggnad samt att därefter underställa ärendet Kungl. Maj:ts förnyade prövning. Byggnadsprogrammet hade uppgjorts på grundval av ett av naturvetenskapliga samordningskommittén i Göteborg utarbetat lokalprogram.

Enligt samordningskommittén medför det stora olägenheter att sektionen för arkitektur nu har sina lokaler på fyra olika platser. Byggnadsstyrelsen har framhållit att, eftersom arkitektursektionen har vissa lokaler och viss undervisning gemensamt med sektionen för väg- och vattenbyggnad, en nybyggnad för arkitektursektionen helst borde kunna tagas i bruk samtidigt med andra etappen av nybyggnaderna för sektionen för väg- och vattenbyggnad dvs. till höstterminen 1967.

Med skrivelse den 15 februari 1965 redovisade byggnadsstyrelsen huvudhandlingar för ifrågavarande nybyggnad. Enligt dessa skall byggnaden omfatta 4 970 m² nettoyta och uppföras söder om högskolans kårhusbyggnad samt i anslutning till nybyggnaden för sektionen för väg- och vattenbyggnad. Byggnadsutformningen tar sikte på att underlätta samverkan mellan dessa båda sektioner.

Byggnadskostnaderna exklusive försörjningsåtgärder beräknas av styrelsen till 10 615 000 kr. Beträffande tidsplanen räknar styrelsen med att byggnadsarbetena skall kunna påbörjas hösten 1965.

Genom beslut tidigare denna dag uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att fortsätta projekteringen av ifrågavarande byggnadsföretag fram t. o. m. färdigställande av bygghandlingar.

Tekniska högskolan i Lund*Nybyggnad för matematik m. m.*

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1962: 43 (s. 61) och 1962: 190 (bil. 5 s. 32). Byggnadsarbetena påbörjades i augusti månad 1962 och avslutades hösten 1964.

Genom beslut den 29 januari 1965 har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att inom en kostnadsram av högst 750 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964 utföra en av styrelsen föreslagen mottagningsstation för elkraftförsörjningen av universitetet och tekniska högskolan i Lund. Stationen skall förläggas till den matematiska institutionsbyggnadens källarvåning. Av kostnaderna för ställverket inrymmer 500 000 kr. inom kostnadsramen för byggnaden, vilken med hänsyn till den allmänna stegringen av byggnadskostnaderna beräknats till 11 150 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Vissa kostnader för anläggningen har vidare inräknats i vissa andra i investeringsplanerna för universitetet och högskolan upptagna kostnadsramar. Enligt styrelsen bör dock

kostnaderna för ställverket i sin helhet redovisas inom kostnadsramen för ifrågasvarande nybyggnad. Ramen föreslås därför av styrelsen höjd till 11,4 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964.

Försörjningsåtgärder

Byggnadsstyrelsen har för budgetåren 1964/65 och 1965/66 redovisat ett medelsbehov av ca 7,5 milj. kr. Styrelsen har därvid beaktat kostnaderna för de försörjningsåtgärder som hör till de i styrelsens förslag till investeringsplan upptagna nybyggnaderna. För översiktlig planläggning har ca 800 000 kr. beräknats och för anslutningsavgifter m. m. ca 900 000 kr.

Nybyggnad för sektionen för elektroteknik

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1962: 190 (bil. 5 s. 30) och 1963: 89 (s. 24). Byggnadsarbetena påbörjades i maj månad 1963. Vissa lokaler kunde tagas i anspråk till höstterminen 1964. Övriga lokaler beräknas bli färdigställda till höstterminen 1965.

Nybyggnad för sektionen för maskinteknik

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1963: 89 (s. 25) och 1964: 1 (bil. 10 s. 654).

Genom beslut den 22 november 1963 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att utföra ifrågasvarande nybyggnad jämte tillhörande försörjningsåtgärder — utom vad avsåg byggnadsåtgärder för inredning och utrustning i apparathallarna — inom en kostnadsram av 24 975 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1963.

I prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 667) uttalades i fråga om byggnadsåtgärderna i apparathallarna bl. a., att Kungl. Maj:t sedan kostnadsberäkning redovisats torde få besluta om arbetenas utförande inom en kostnadsram av högst 1 milj. kr. Här emot hade riksdagen inte något att erinra (SU 8, rskr 8).

Byggnadsstyrelsen hemställde i skrivelse den 2 februari 1965 om uppdrag att inom en kostnadsram av 1 685 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964 utföra bl. a. ifrågasvarande byggnadsarbeten i apparathallarna. Den sammanlagda kostnadsramen för nybyggnaden för maskinteknik borde därför enligt styrelsen höjas till 27 485 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Kungl. Maj:t medgav genom beslut den 26 februari 1965 att erforderliga byggnadsarbeten för inredning och utrustning i apparathallarna fick utföras inom en sammanlagd kostnadsram för nybyggnaden av högst 26 850 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964.

Nybyggnad för sektionen för arkitektur

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1963: 89 (s. 25) och 1964: 1 (bil. 10 s. 655). Byggnadsarbetena påbörjades i februari månad

1964. Vissa lokaler har kunnat tagas i bruk vårterminen 1965. Byggnaden i sin helhet beräknas bli färdigställd till höstterminen 1965.

Nybyggnad för sektionen för väg- och vattenbyggnad

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1963:89 (s. 26) och 1964:190 (bil. 6 s. 55). I enlighet med vad som förordades i sistnämnda proposition har i gällande investeringsplan uppförts en på grundval av huvudhandlingar beräknad kostnadsram av 19 665 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964.

Gymnastiska centralinstitutet

Nybyggnad av simhallsanläggning

Det av statsmakterna godtagna förslaget till nybyggnad av simhallsanläggning vid gymnastiska centralinstitutet (prop. 1964:72, SU 72, rskr 191) omfattar bl. a. simbassäng (2 × 12,5 m), bassäng för fysiologiska undersökningar (6 × 2,5 m), övningsbassäng (6 × 10 m) och bastu samt gradänger med plats för ca 150 åskådare. Enligt ett i prop. 1964:72 (s. 55) redovisat avtal skall simhallen uthyras till Stockholms stad på de tider den inte erfordras för undervisning vid institutet. Kostnaden för nybyggnaden beräknades på grundval av huvudhandlingar till 4,1 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1963.

Med skrivelse den 27 januari 1965 har byggnadsstyrelsen anmält att kostnaderna på grundval av det förmånligaste av ett tiotal inkomna anbud nu beräknas till 5 140 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Styrelsen bedömer det inte sannolikt att ett förnyat anbudsförfarande kommer att ge ett förmånligare resultat.

2. Departementschefen

Den av statsmakterna med anledning av prop. 1963:172 beslutade fortsatta utbyggnaden av universitet och högskolor under senare delen av 1960-talet medför vad gäller tillskapande av lokaler betydande resursmässiga konsekvenser av såväl ekonomisk som arbetskraftsmässig art för programmering, projektering och byggande. Som ett uttryck för omfattningen av den hittills bedrivna verksamheten i syfte att bygga ut universitet och högskolor kan nämnas att enligt 1963 års universitets- och högskolekommittés nyligen avgivna betänkanden »*Utbyggnaden av universitet och högskolor*», del I och II (SOU 1965:11—12) under den senaste sexårsperioden fram till den 1 september 1964 ca 180 300 m² nettoyta hade färdigställts eller var under byggande, samt att ca 210 000 m² nettoyta då projekterades eller var föremål för långt framskridet programarbete. Som ett ytterligare tecken på omfattningen av planeringsarbetet kan nämnas att Kungl. Maj:t för projektering av universitets- och högskoleinstitutioner under

budgetåren 1960/61—1963/64 anvisat respektive 3,2, 6,5, 6,9 och 11,1 milj. kr. från anslaget Vissa projekteringskostnader.

Beträffande *investeringsverksamhetens omfattning* på universitets- och högskoleområdet kan följande uppgifter redovisas angående de faktiska utgifterna budgetåren 1960/61—1963/64 samt de beräknade medelsförbrukningarna budgetåren 1964/65—1965/66 för utbyggnaden vid universiteten, karolinska institutet och de tekniska högskolorna.

Budgetår	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Milj. kr	22,6	33,1	42,3	49,5	116,7	148,9

Medelsförbrukningen för budgetåret 1964/65, som beräknats av byggnadsstyrelsen under februari 1965, utvisar att en avsevärd ökning i investeringsverksamheten för universiteten och högskolorna inträffar under detta budgetår. Också för budgetåret 1965/66 är en väsentlig ökning i investeringstakten att förvänta enligt nu föreliggande beräkningar. Att investeringstakten nu synes kunna ökas högst väsentligt är glädjande med hänsyn till att de närmast föregående budgetåren ifrågakarande byggnadsverksamhet — såsom jag anmälde i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 627) — inte haft den omfattning som beräknats erforderlig för dessa år och som borde ha blivit följden av det omfattande planeringsarbetet under 1960-talets första år. En utbyggnadstakt av beräknad omfattning budgetåren 1964/65 och 1965/66 är nödvändig för att den beslutade fortsatta utbyggnaden skall kunna förverkligas inom den fastställda tidsplanen. Jag vill i detta sammanhang erinra om den av 1963 års universitets- och högskolekommitté redovisade beräkningen över årligt investeringsbehov för utbildnings- och forskningslokaler samt bospisningslokaler vid universitet och högskolor för budgetåren 1964/65—1972/73 enligt prisläget den 1 juli 1964. Av beräkningen, som återges i det följande, framgår att ett ytterligare ökat årligt investeringsbehov enligt utredningens uppfattning kommer att föreligga fram till slutet av 1960-talet.

Budgetår	1964/65	1965/66	1966/67	1967/68	1968/69	1969/70	1970/71	1971/72	1972/73
Medelsförbrukning milj. kr.	110	150	170	200	200	190	165	150	130

Det bör observeras, att kommittén pekat på vissa möjligheter att reducera de framtida investeringarna. Mot bakgrunden av de betydande insatser som krävs av knappa reala resurser, vill jag kraftigt understryka nödvändigheten av att både på program-, projekterings- och byggsidan nya metoder söks som ger kostnadsbesparande lösningar för investeringsverksamheten.

I fråga om de större byggnadsföretag, som påbörjats eller föreslås påbörjade innevarande eller nästkommande budgetår och för vilka medelsberäkning föreslås ske i de i det följande redovisade investeringsplanerna kan bl. a. nämnas följande.

I *Uppsala* pågår bl. a. den omfattande om- och tillbyggnaden för universitetsbiblioteket. Vidare kommer förslag att framläggas om utförande av andra etappen av ombyggnaden av Gustavianum. Planeringen för utbyggnaden inom Artillerifältet för medicinskt teoretiska ämnen m. m. är så långt framskriden att förslag beträffande en första etapp torde kunna redovisas för riksdagen hösten 1965.

I *Lund* har första etappen av ett för samtliga berörda fakulteter gemensamt kemiskt centrum, vilket kommer att bli landets största samlade anläggning för kemisk utbildning och forskning, börjat byggas innevarande budgetår. Uppförandet av återstående delar beräknas kunna börja under nästa budgetår. Under våren 1965 beräknas en nybyggnad för bakteriologi m. m. vid universitetet, vilkens tillkomst föranledes av statsmakternas beslut om ökad läkarutbildning, kunna påbörjas, liksom nybyggnad för väg- och vattenbyggnad vid tekniska högskolan. Vidare avser jag i det följande föreslå att en nybyggnad för radiofysik kommer till stånd.

I *Göteborg* beräknas sprängningsarbeten för en nybyggnad för den kommande odontologiska fakultetens lokaler kunna börja under de närmaste månaderna. För budgetåret 1965/66 kommer i det följande att föreslås att medel beräknas för igångsättning av de egentliga byggnadsarbetena. För den fortsatta utbyggnaden av Chalmers tekniska högskola kommer att framläggas förslag om medelsberäkning för påbörjande av nybyggnader för sektionerna för väg- och vattenbyggnad, arkitektur och maskinteknik samt för ett matematiskt centrum.

I *Stockholm* beräknas nybyggnaden för bergsvetenskap vid tekniska högskolan kunna påbörjas under sommaren 1965.

I *Umeå* pågår utbyggnaden av universitetet programenligt. Nybyggnaden för kemi-hufo (hufo = högre utbildning och forskning) föreslås få påbörjas redan innevarande budgetår.

Jag vill i anslutning till denna översikt över byggnadsverksamheten även erinra om den omläggning av programarbetet för den lokalmässiga utbyggnaden av universitet och högskolor som skett genom beslut i anledning av prop. 1964: 50 (SU 119, rskr 293). Innan ett byggnadsprogram för ett tillämnat byggnadsföretag kan utarbetas och underställas Kungl. Maj:ts prövning måste ett lokalprogram föreligga. I nämnda proposition framhöll jag bl. a. vikten av att lokal- och utrustningsprogram utformades samtidigt. Av denna anledning samt för att i största möjliga utsträckning kunna tillvarataga möjligheterna till att två eller flera läroanstalter eller fakulteter gemensamt utnyttjar viss lokal tillkallades genom beslut den 29 juni 1964 en lokal- och utrustningsprogramkommitté (s. k. LUP-kommitté) för envar av universitets- och högskoleorterna.

Kommittéernas uppgift är att utarbeta lokal- och utrustningsprogram för utbyggnaden vid berörda universitet och högskolor. Utgångspunkten för arbetet skall vara de utbyggnadsprogram som godtagits av statsmakterna. Kommittéerna skall i sitt arbete även beakta den verksamhet som finansieras av forskningsråden och därmed jämförliga organ. Programarbetet skall avse lokaler för under-

visning, forskning och förvaltning samt vissa serviceanordningar. Lokaler för studentkårerna omfattas dock inte av arbetet. Vidare skall den i förutnämnda prop. 1964: 50 förordade och av Kungl. Maj:t den 26 februari 1965 beslutade institutions- och institutionsgruppsindelningen vara vägledande för arbetet med uppgörande av lokalprogram. I direktiven anfördes även att kommittéerna i programarbetet särskilt bör överväga sådana lösningar som leder till att där så finnes lämpligt å ena sidan lokaler för lägre undervisning, å andra sidan lokaler för högre utbildning och forskning hålles samman.

Slutligen skall erinras om att jag enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallat en *samarbetsnämnd* bestående av ordförandena i de olika kommittéerna. Denna nämnd har att bl. a. samordna vissa utredningsfrågor och tillse att enhetliga normer användes i de skilda kommittéernas programarbete. Jag har utförligt redovisat den förändring som skett beträffande programarbetet för att understryka LUP-kommittéernas och samarbetsnämndens ansvar för planeringen för den fortsatta utbyggnaden av universitet och högskolor. På kommittéerna och nämnden ankommer bl. a. att i så god tid utarbeta lokalprogram att projekteringsarbetet för byggnadsföretag inte onödigtvis behöver forceras för att fastställda tidsplaner skall kunna hållas. En sådan forcering leder nämligen erfarenhetsmässigt till ökade investeringskostnader.

Jag vill i detta sammanhang även behandla en fråga av närmast anslagsteknisk natur vad gäller medelsanvisningarna till universitet och högskolor. Fr. o. m. innevarande budgetår har investeringsanslagen till universiteten — bortsett från universiteten i Uppsala och Lund — och högskolorna tillhörande ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde sammanförts till ett gemensamt anslag benämnt *Byggnadsarbeten vid vissa universitet och högskolor*.

Enligt vad jag inhämtat avser utredningen om universitetens egendomsförvaltning att — inom den allra närmaste tiden — till chefen för finansdepartementet framlägga förslag om ett överförande av förvaltningen av institutionsfastigheterna vid Uppsala och Lunds universitet till byggnadsstyrelseorganisationen fr. o. m. den 1 juli 1965.

För att underlätta en eventuell omläggning av det slag utredningen väntas föreslå samt för att åstadkomma ytterligare budgettekniska förenklingar ägnade att bl. a. underlätta medelsberäkningen förordar jag, utan att vilja föregripa den organisatoriska ändringen, att för nästa budgetår de skilda anslagen till byggnadsarbeten vid universitet och högskolor inom ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde sammanföres till ett *gemensamt investeringsanslag benämnt Byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor*. Under detta anslag bör medel beräknas jämväl för nybyggnad av simhallsanläggning vid gymnastiska centralinstitutet. Jag kommer emellertid liksom tidigare att vid mina ställningstaganden till byggnadsverksamheten vid varje enskild läroanstalt, för var och en av dessa, redovisa en särskild investeringsplan.

Vid bifall till vad jag här föreslagit torde för nästa budgetår under anslaget *Byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor* medel böra beräknas

till byggnadsarbeten vid universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg, Stockholm, Umeå, karolinska institutet, tekniska högskolan i Stockholm, Chalmers tekniska högskola, tekniska högskolan i Lund samt gymnastiska centralinstitutet. Kvarstående behållningar på de för innevarande budgetår uppförda anslagen till byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala, byggnadsarbeten vid universitetet i Lund, byggnadsarbeten vid vissa universitet och högskolor samt nybyggnad av simhallsanläggning vid gymnastiska centralinstitutet bör vid utgången av innevarande budgetår tillgodoföras det nya anslaget Byggnadsarbeten vid universitetet och vissa högskolor.

Innan jag övergår till redovisningen av investeringsverksamheten vid de enskilda läroanstalterna vill jag beröra ytterligare ett par frågor av gemensam natur för ifrågavarande byggnadsverksamhet.

Beträffande de s. k. *försörjningsåtgärderna* har byggnadsstyrelsen, som framgått av den föregående redovisningen, i sina petita för nästa budgetår företagit den ändringen, att den tidigare uppdelningen på tre delposter i investeringsplanerna slopats. Denna ändring bör kunna accepteras. Förändringen har skett för att uppnå en enhetlig utformning av investeringsplanerna inom samtliga departements områden. Uppdelningen på delposter har, enligt styrelsen, medfört avsevärt merarbete och ökade administrationskostnader utan att ha medfört några fördelar för styrelsens kostnadsövervakning eller haft någon betydelse för styrelsens möjligheter till kostnadsredovisning eller efterkalkylering.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att jag i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 656) framhöll att det bl. a. med hänsyn till kostnaderna för försörjningsåtgärderna var angeläget, att såväl av byggnadsstyrelsen redan redovisade *försörjningsplaner* som de planer styrelsen avser att redovisa, blev föremål för granskning av särskild expertis innan slutlig ställning till planerna togs. Genom beslut den 5 februari 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt statskontoret att i samråd med byggnadsstyrelsen utarbeta och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till enhetliga normer för uppgörande av försörjningsplaner för anläggningar bl. a. inom områden för högre utbildning och forskning. I avvaktan på dessa förslag synes definitiva kostnadsramar inte böra fastställas för försörjningsåtgärder. För nästa budgetår bör som hittills endast beräknad medelsförbrukning t. o. m. budgetåret 1965/66 i förekommande fall anges i investeringsplanerna för respektive läroanstalt. I mina förslag till planer, vilka redovisas i det följande, har jag i huvudsak accepterat de beräkningar beträffande medelsförbrukning för försörjningsåtgärder som framlagts. Kungl. Maj:t bör äga pröva erforderliga handlingar innan arbetena påbörjas på grundval av bl. a. noggrann redovisning av kostnaderna för ifrågavarande åtgärder. Även kostnaderna för översiktlig planläggning av läroanstalternas utbyggnad och för anslutningsavgifter m. m. bör redovisas för Kungl. Maj:t.

Beträffande slutligen frågan om *fastighetsförvärv* har byggnadsstyrelsen, som framgår av det föregående, föreslagit att Kungl. Maj:t skall inhämta riksdagens bemyndigande att inom ramen för tillgängliga medel under investeringsanslag till

byggnadsarbeten vid universitet och vissa högskolor få föranstalta om de fastighetsköp som kan visa sig angelägna för de högre läroanstalternas fortsatta expansion. Kungl. Maj:t äger (prop. 1964: 72, SU 72, rskr 191) att inom ramen för tillgängliga medel innevarande budgetår för läroanstalterna i Lundaområdet föranstalta om av styrelsen föreslagna fastighetsförvärv. Enligt byggnadsstyrelsen torde ett mera långtgående bemyndigande till en början inte behöva utnyttjas för samtliga universitets- och högskoleorter. För egen del är jag inte beredd att nu förorda att ett dylikt bemyndigande inhämtas. Därest frågor rörande större fastighetsförvärv skulle uppkomma bör byggnadsstyrelsen i så god tid framlägga förslag att dessa kan underställas riksdagen för godkännande. Fastighetsförvärv som erfordras för att säkra den av statsmakterna beslutade fortsatta utbyggnaden av universitet och högskolor bör dock Kungl. Maj:t i undantagsfall få föranstalta om inom ramen för tillgängliga medel under ifrågavarande anslag.

I det följande kommer jag att för varje läroanstalt redovisa mina ställningstaganden rörande de olika byggnadsföretagen m. m. Jag kommer att — såsom hittills skett — redovisa en investeringsplan för varje läroanstalt, där kostnadsramar och beräknad medelförbrukning upptages för varje särskilt byggnadsobjekt.

Universitetet i Uppsala. Enligt byggnadsstyrelsen bör av praktiska och ekonomiska skäl den andra etappen av ombyggnaden av *Gustavianum* utföras i omedelbar anslutning till den första etappen. Med hänsyn härtill bör i enlighet med vad styrelsen föreslagit en kostnadsram för byggnadsföretaget av 825 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964 uppföras i investeringsplanen.

I prop. 1962:91 (s. 63) uttalade jag att man borde utgå från att det s. k. Artillerifältet i Uppsala borde reserveras för *medicinska fakultetens teoretiska institutioner*. I enlighet med vad jag därvid anförde har nämnda område numera överförts från försvarets fastighetsfond till statens allmänna fastighetsfond. Byggnadsstyrelsen har med skrivelse den 5 februari 1965 redovisat ett förslag till uppläggning av bebyggelsen inom området. Styrelsen har därvid också redovisat huvudhandlingar för en första etapp av bebyggelsen. Denna etapp föreslås omfatta närmare 25 % av det redovisade byggnadskomplexet, vilket av byggnadsstyrelsen beräknats komma att omfatta ca 42 000 m² programyta. I den första etappen föreslås bl. a. lokaler för fysiologi och medicinsk fysik bli inrymda. Styrelsen räknar med att det återstående projekteringsarbetet kan bedrivas så att byggnadsarbetena för den första etappen kan påbörjas i december 1965.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att farmaceututbildningskommittén i ett betänkande, som nu är föremål för remissbehandling, föreslagit att farmaceutiska fakulteten skall förläggas till Uppsala och att fakulteten därvid föreslagits erhålla lokaler inom den ifrågavarande bebyggelsen på Artillerifältet. Vidare vill jag erinra om att 1963 års universitets- och högskolekommitté i sitt nyligen framlagda betänkande föreslagit en betydande ökning av intagningen i de medicinskt teoretiska ämnena vid universitetet i Uppsala. Jag räknar med

att förslag skall kunna framläggas till årets riksdag i anledning av båda dessa betänkanden. Frågan om den ifrågavarande bebyggelsen bör därefter underställas riksdagen hösten 1965. Lokalprogram för de berörda ämnena bör föreligga vid denna tidpunkt. Jag avser därför att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att uppdrag lämnas lokal- och utrustningsprogramkommittén för Uppsala att utarbeta erforderliga program. Att ställning till påbörjandet av byggnadsarbetena inte tas nu torde icke medföra någon försening vad beträffar lokalernas färdigställande.

Investeringsplan

(1 000-tal kr.)

Byggnadsföretag	Kostnadsram		Medelsförbrukning		
	1/7 1963	1/7 1964	faktisk t. o. m. 1963/64	beräknad för	
				1964/65	1965/66
I. Företag påbörjade före 1/7 1964					
Nybyggnad för zoofysiologi	4 205	4 205	4 099	106	
Nybyggnad för övningslaboratorier för fysik och kemi	10 000	10 000	9 090	510	100
Nybyggnad för limnologi m. m.	3 255	3 210	2 928	182	100
Tillbyggnad för fysiologisk botanik	1 520	1 470	1 253	217	
Försörjningsåtgärder	2 350 ¹	5 427 ²	227	2 500	2 700
Om- och tillbyggnad för universitetsbiblioteket	10 620	10 925	286	3 000	3 000
Tillbyggnad för växtbiologi	1 182	1 195	305	790	100
Ombyggnad av gamla institutionsbyggnaden för kemi	732	732	439	193	100
II. Företag avsedda att påbörjas 1964/65					
Ombyggnad av Gustavianum	405	825		300	450
Byggnadsarbeten vid Klubbans biologiska station	ca 200	ca 200		50	150
Summa				7 848	6 700

¹ Beräknad medelsförbrukning t. o. m. 1964/65.

² Beräknad medelsförbrukning t. o. m. 1965/66.

Universitetet i Lund. I det föregående har i korthet redogjorts för ett av byggnadsstyrelsen utarbetat förslag till *utbyggnadsplan* för universitetet och högskolorna i Lund. Planen visar med utgångspunkt i det beräknade antalet studerande det erforderliga lokalbehovet för olika fakulteter m. m. På grundval härav har dispositionen av de för universitetet och högskolorna tillgängliga områdena planerats. Jag vill här understryka att planen är av översiktlig karaktär och bygger på mycket överslagsmässiga beräkningar. Förslag till lokalprogram för nybyggnader m. m. kan sålunda inte uppgöras på grundval av planens beräkningar. Den av byggnadsstyrelsen redovisade utbyggnadsplanen för Lund är emellertid ett värdefullt underlag för den fortsatta planeringen av universitetets och högskolornas utbyggnad.

Enligt statsmakternas beslut (prop. 1964:72, SU 72, rskr 191) skall vårt lands största samlade anläggning för *kemisk utbildning och forskning* — *Kemiskt centrum* — tillskapas i Lund. Den första etappen innehållande huvudsakligen kurslaboratorier har nu påbörjats. För andra och tredje etapperna har huvudhandlingar färdigställts. Såsom redovisats i det föregående har också planeringen av en fjärde etapp påbörjats. Beträffande sistnämnda etapp har jag, i första hand mot bakgrund av lokalsituationen i Lund och den kraftiga expansion av högre utbildning och forskning som där äger rum till följd av fattade beslut om utbyggnad, kommit till den uppfattningen att starka skäl talar för, att denna kommer till utförande samtidigt med övriga tre etapper, bygnadsdelarna I—III. Det bör i sammanhanget påpekas att 1963 års universitets- och högskolekommitté räknat med att även den fjärde etappen blir färdigställd inom kort.

Ett utförande i ett sammanhang av samtliga etapper av nybyggnaderna för kemiskt centrum borde med hänsyn till bl. a. byggnadsföretagets storlek skapa goda möjligheter för en rationell byggnadsproduktion. Byggnadsstyrelsen har också, i samband med att framställning om projekteringsuppdrag för den fjärde etappen gjordes, framhållit att, om etappen avsågs att komma till utförande inom den närmaste tiden, avsevärd tidsvinst och ekonomisk besparing borde kunna uppnås, om projekteringen och efterföljande upphandling kunde ske samtidigt för såväl andra och tredje som fjärde etappen.

Byggnadsstyrelsen har ansett, att de i den fjärde etappen ingående lokalerna bör utföras i form av utökningar av bygnadsdelarna I, II och III. Tidigare denna dag har Kungl. Maj:t uppdragit åt styrelsen att fortsätta projekteringen av bygnadsdelarna II och III, för vilka huvudhandlingar föreligger, samt av ifrågavarande utökningar av bygnadsdelarna I och III fram t. o. m. bygghandlingar. För utökningen av bygnadsdel I föreligger ett lokalprogram om ca 600 m² avseende i huvudsak kurslaboratorier. Lokalprogram för utökningen av bygnadsdel III föreligger inte.

Av de skäl som jag anfört i det föregående har jag funnit det angeläget att de i nämnda utökningar ingående lokalerna för utbildning och forskning kommer till stånd i samband med att byggnadskomplexet i övrigt uppföres. De nu för kemiämnen disponerade lokalerna kan härvid friställas för andra angelägna lokalbehov, som måste tillgodoses för att klara den utbyggnad inom de biologiska ämnena varom principbeslut fattats i anledning av prop. 1963:172 och varom 1963 års universitets- och högskolekommitté framlagt mera konkreta förslag. Den utökning av bygnadsdel II med ca 900 m² för biokemi som byggnadsstyrelsen redovisat är jag dock inte beredd att nu ta ställning till. Kostnaderna för utökningarna av bygnadsdelarna I och III har av byggnadsstyrelsen på redovisade grunder preliminärt uppskattats till 17,2 milj. kr.

Jag vill i detta sammanhang erinra om, att i en till Kungl. Maj:ts nyssnämnda beslut tidigare denna dag fogad promemoria anfördes, att i samråd med LUP-kommittén för Lund alla ansträngningar skulle göras i syfte att begränsa kostnaderna för byggnadsföretaget. Byggnadsstyrelsen har uppskattat

kostnaderna för den nu förordade omfattningen av nybyggnaderna för kemiskt centrum till 66,2 milj. kr. I avvaktan på att närmare undersökningar gjorts rörande möjligheterna att reducera nämnda kostnader bör en preliminärt beräknad kostnadsram av 62,3 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964 uppföras i investeringsplanen. Nämnda ram är baserad på den på grundval av byggnadsprogrammet uppskattade kostnaden för nybyggnaderna om 28 900 m², ca 64,2 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964, minskad med de därvid uppskattade kostnaderna av ca 1,9 milj. kr. för nyssnämnda 900 m² nettoyta för biokemi.

Kungl. Maj:t bör äga att fastställa programmet för fjärde etappen samt besluta om arbetenas igångsättande sedan erforderliga handlingar redovisats av byggnadsstyrelsen.

Beträffande *nybyggnaden för bakteriologi* vill jag först erinra om att dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet i prop. 1957:1 (bil. 29 s. 12) berörde ämnets lokalfråga och därvid konstaterade, att ämnet tillsammans med patologin var inrymt i en då sjuttioårig byggnad, som fick anses som synnerligen bristfällig för sitt ändamål. Sedan dess har en nybyggnad för patologin uppförts varigenom bakteriologin fått utökade utrymmen i den äldre byggnaden. Även om bakteriologins lokalsituation sålunda något förbättrats är det tillfredsställande att ämnets lokalfråga nu står inför sin slutliga lösning.

I prop. 1965:1 (bil. 7 s. 286) har hemställts om att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna överenskommelse med Malmöhus läns landsting om tillämpning i vissa avseenden av 3 § 2 punkten i 1962 års avtal om lasarettet i Lund vad beträffar bl. a. det s. k. C-blocket. De förhandlingar som förts med landstinget har resulterat i att enighet nåtts om att beträffande nu ifrågavarande nybyggnad 1957 års avtal skall anses gälla under förutsättning att förenämnda överenskommelse om C-blocket godkännes. I vad avser bakteriologibygnaden kan från statens sida inga erinringar riktas mot förhandlingsresultatet. Enligt 1957 års avtal skall kostnaderna för bakteriologibygnaden jämte yttre arbeten, ledningar och kulvertförbindelser fördelas lika mellan staten och landstinget på sätt som sker beträffande de för medicinsk utbildning avsedda byggnaderna vid lasarettet. Som en konsekvens av en mellan representanter för respektive huvudmän överkommen tolkning av i 1962 års läkarutbildningsavtal mellan staten och landstinget — för vilket redogjordes i prop. 1962:77 — skall staten dock inte göra anspråk på bidrag från landstinget enligt 1957 års avtal i vad gäller kostnader för sådana yttre anläggningar som vägar, parkeringsplatser och parkområden. Mot denna tolkning gjordes inte någon erinran vid godtagandet av sagda avtal.

I likhet med vad som gäller beträffande nybyggnaden för patologiska institutionen m. m. bör landstingets bidrag tillgodoföras den på investeringsstaten för statens allmänna fastighetsfond uppförda titeln Övriga kapitalmedel.

Med anledning av vad som därom är överenskommet i 1957 års avtal förutsätter jag, att byggnadsstyrelsen vid den fortsatta projekteringen i erforderlig omfattning inhämtar landstingets godkännande av slutliga ritningsförslag.

Vid redovisningen av huvudhandlingar för ifrågavarande nybyggnad beräknade byggnadsstyrelsen, som tidigare nämnts, kostnaderna härför till 10 milj. kr. — vartill kommer 700 000 kr. för försörjningsåtgärder — enligt prisläget den 1 juli 1963. Med hänsyn till kostnadshöjningarna bör kostnadsramen enligt prisläget den 1 juli 1964 beräknas till 10 350 000 kr. respektive 725 000 kr. Jag har inte något att erinra mot nämnda kostnader och föreslår att nybyggnaden kommer till stånd. Byggnaden bör kunna tagas i bruk fr. o. m. höstterminen 1967. För att underlätta att tidsplanen hålles bör byggnadsarbetena påbörjas redan under innevarande budgetår. Jag förordar att kostnaderna för byggnadsföretaget därvid får bestridas av tillgängliga medel under det för innevarande budgetår uppförda anslaget till byggnadsarbeten vid universitetet i Lund. Jag kommer senare denna dag vid anmälan av ärenden angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1964/65 att hemställa om godkännande av vad jag sålunda förordat rörande förevarande nybyggnad för bakteriologi m. m. vid universitetet i Lund.

Med hänsyn till utvecklingen inom atomenergins område och den snabbt ökade användningen av joniserande strålning inom naturvetenskaplig forskning, teknik och medicin har det ansetts väsentligt att bättre forsknings- och utbildningsförhållanden åstadkommes för den *radiofysiska institutionen* vid universitetet. På Kungl. Maj:ts uppdrag har utarbetats huvudhandlingar för en nybyggnad för ändamålet. Byggnaden har kostnadsberäknats till 2 215 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1963, vilket motsvaras av 2 295 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964.

De förhållandevis höga byggkostnaderna betingas enligt byggnadsstyrelsen av att radiofysisk forskning kräver särskilda strålskyddsåtgärder m. m. för att arbetet skall kunna bedrivas riskfritt. Vid fortsatt projektering skulle särskilda ansträngningar göras för att begränsa kostnaden för nybygganden. I avvaktan på att bygghandlingar redovisats och prövats av Kungl. Maj:t, bör dock i investeringsplanen uppföras en kostnadsram av 2 350 000 kr., vilken innefattar även kostnaderna för de till byggnaden hörande försörjningsåtgärderna, som kostnadsberäknats till 55 000 kr.

Då nybyggnaden avses bli uppförd i omedelbar anslutning till den radiologiska kliniken på lasarettområdet i Lund, vilket område staten upplåtit till Malmöhus läns landsting, har förhandlingar förts med landstinget rörande ifrågavarande byggnadsföretag.

Med beaktande av lösningen av flera samtidiga förhandlingsfrågor har — under vederbörliga förbehåll om godkännande — träffats ett avtal som medger, att staten utan hinder av nämnda markupplåtelse äger på egen bekostnad uppföra ifrågavarande institutionsbyggnad, ävensom tillförsäkrar staten viss service från lasarettet. Jag finner avtalet godtagbart och avser att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att godkänna detsamma.

För ämnena *fysiologi och medicinsk fysik* erfordras i anledning av den beslutade ökningen av läkarutbildningskapaciteten från 120 till 190 platser årligen

i de teoretiska ämnena vissa tillbyggnader, vilka bör kunna tagas i bruk från och med vårterminen 1967. Kostnaden för tillbyggnaderna har byggnadsstyrelsen på grundval av huvudhandlingarna beräknat till 2,3 milj. kr. Medel bör för nästa budgetår beräknas för påbörjande av byggnadsarbetena.

Såsom redovisades i prop. 1965:1 (bil. 10 s. 596) har utrustningsnämnden framlagt förslag att kostnadsramar för radiofysik samt för fysiologi och medicinsk fysik skall uppföras i de inrednings- och utrustningsplaner som föreslagits för budgetåret 1965/66 under anslaget till inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m. Med anledning härav bör i nämnda planer, därest riksdagen inte har någon erinran däremot, för ämnet radiofysik uppföras en definitiv kostnadsram för utrustning av 1 milj. kr. och en delram för inredning av 230 000 kr. Vidare bör i enlighet med vad nämnden föreslagit för fysiologi och medicinsk fysik i utrustningsplanen införas en delram av 200 000 kr. och i inredningsplanen en delram av 230 000 kr.

Investeringsplan

(1 000-tal kr.)

Byggnadsföretag	Kostnadsram		Medelsförbrukning		
	1/7 1963	1/7 1964	faktisk t. o. m. 1963/64	beräknad för	
				1964/65	1965/66
I. Företag påbörjade före 1/7 1964					
Nybyggnad för zoologi	660	625	620	5	
Nybyggnad för patologi	4 300	4 250	4 184	66	
Nybyggnad för genetik	1 180	1 100	1 049	51	
Tillbyggnad för kemi	1 020	1 020	892	128	
Nybyggnad för växtfysiologi	5 715	5 865	5 416	449	
Nybyggnader för övningslaboratorier för sektionen för elektroteknik och maskin- teknik vid tekniska högskolan i Lund (lab. E och lab. M)	4 950	4 850	4 585	265	
Tillbyggnader för fysik	9 020	9 290	2 375	4 000	2 500
Försörjningsåtgärder	3 500 ¹	4 614 ²	114	1 500	3 000
II. Företag avsedda att påbörjas 1964/65					
Nybyggnad för observatorium på Romele- åsen	450	545	32	200	313
Nybyggnad för anatomi och histologi ...	1 590	1 645		1 000	645
Nybyggnader för kemiskt centrum	ca 24 000 ³	ca 62 300		11 000	21 500
Fastighetsförvärv	220	220		220	
Nybyggnad för bakteriologi m. m.		10 350		500	5 000
III. Företag avsedda att påbörjas 1965/66					
Nybyggnad för radiofysik		2 350			1 800
Tillbyggnad för fysiologi och medicinsk fysik		2 300			1 200
Summa				19 384	35 958

¹ Beräknad medelsförbrukning t. o. m. 1964/65.

² Beräknad medelsförbrukning t. o. m. 1965/66.

³ Avsåg etapp I

Universitetet i Göteborg. För den första etappen av nybyggnaderna för *humanistiska fakulteten* i Göteborg har byggnadsstyrelsen såsom redovisats i det föregående framlagt förslag om en delvis ändrad lokaldisposition. Med hänsyn till att den andra etappen av nybyggnaderna torde komma till stånd väsentligt senare än vad som tidigare förutsatts, har Kungl. Maj:t tidigare denna dag medgivit att den första etappen under en övergångsperiod får disponeras på det sätt som styrelsen föreslagit. Frågan om lokalernas fortsatta utnyttjande torde få prövas i samband med att förslag till byggnadsprogram för den andra etappen redovisas. Jag vill i detta sammanhang erinra om att jag vid anmälan i prop. 1965: 1 (bil. 10 s. 628) av anslaget till inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m. uttalade, att vissa av utrustningsnämnden redovisade inrednings- och utrustningskostnader för ifrågavarande byggnadsföretag borde upptagas till behandling i samband med att frågan om ändrad disposition av ifrågavarande lokaler underställdes Kungl. Maj:ts prövning. Med hänvisning till vad jag nu anfört rörande lokaldispositionen anser jag, att de merkostnader som den numera godkända ändrade dispositionen medfört, därest riksdagen inte har någon erinran däremot, bör få bestridas inom den för ändamålet i förslaget till utrustningsplan för budgetåret 1965/66 uppförda kostnadsramen av 600 000 kr. för ifrågavarande nybyggnader. Kostnaderna för apparatutrustning m. m. för ämnet fonetik bör därvid begränsas inom ett belopp av 100 000 kr. Ifrågavarande utrustning bör utnyttjas för en för övriga ämnen vid universitetet gemensam service i form av språklaboratorier etc.

Tidsplanen för uppförande av nybyggnaden för den blivande *odontologiska fakulteten* i Göteborg är mycket pressad. I prop. 1964:161 underströk jag starkt nödvändigheten av att byggnaden färdigställes vid sådan tidpunkt, att det i propositionen redovisade tidsschemat för fakultetens utbyggnad kan hållas. Vid riksdagsbehandlingen av nämnda proposition (SU 183, rskr 364) uttalades, att det förutsattes att kraftfulla åtgärder vidtogs av berörda parter så att någon förskjutning av tidsprogrammet för fakultetens utbyggnad icke uppstod. Bl. a. med stöd härav föreslogs i prop. 1965:2 (bil. 5 s. 23), vilken av riksdagen numera godkänts (SU 23, rskr 60), att i den för innevarande budgetår gällande investeringsplanen för universitetet i Göteborg skulle uppföras en kostnadsram — delram — av 2,5 milj. kr. avseende förberedande arbeten, i första hand sprängningsarbeten, för nybyggnaden.

För byggnadsföretaget föreligger ännu endast en på byggnadsprogram grundad kostnadsuppskattning lydande på 32 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1963, vilket belopp enligt prisläget den 1 juli 1964 motsvaras av något över 33 milj. kr. Byggnadsstyrelsen har emellertid ansett, att — för att tidsplanen för nybyggnaden skall kunna hållas — material m. m. för nybyggnaden bör få beställas så snart som möjligt. Dylik beställning kan komma att medföra, att byggnadens utformning till stora delar fastlägges och att därmed kostnaden för densamma till en inte ringa del bestämmes. Med hänsyn till vad som anförts rörande ange-

lägenheten av att byggnadsföretaget icke försenas, bör i investeringsplanen uppföras en preliminär kostnadsram för nybyggnaden av 33 milj. kr. Kungl. Maj:t bör äga att, sedan erforderliga handlingar och kostnadsutredningar redovisats, på förslag av byggnadsstyrelsen utfärda erforderliga bestämmelser rörande arbetenas påbörjande och upphandling av material m. m. samt beträffande den slutliga kostnadsramen för byggnadsföretaget.

Kostnaderna för de *tillbyggnader vid den medicinska fakultetens teoretiska institutioner* som ansetts erforderliga i anledning av tillkomsten av den prekliniska tandläkarutbildningen har av byggnadsstyrelsen på grundval av förslagshandlingar uppskattats komma att överstiga den tidigare förutsatta kostnaden — ca 3 milj. kr. — med 1,3 milj. kr. Kungl. Maj:t har tidigare denna dag uppdragit åt byggnadsstyrelsen att fortsätta projekteringen fram t. o. m. bygghandlingar av de undervisningslokaler för ämnet anatomi som bör vara färdiga att tagas i bruk för tandläkarutbildningen fr. o. m. höstterminen 1966. Beträffande övriga lokaler har byggnadsstyrelsen enligt beslut den 14 maj 1964 i uppdrag att utarbeta huvudhandlingar. Enligt en till nyssnämnda beslut denna dag fogad promemoria bör byggnadsstyrelsen i samråd med universitetskanslersämbetet och lokal- och utrustningsprogramkommittén vid det fortsatta projekteringsarbetet ingående undersöka och tillvarata möjligheterna att begränsa kostnaderna för tillbyggnaderna. Bl. a. bör möjligheterna att begränsa antalet tillbyggnader ingående utredas. I detta sammanhang vill jag erinra om, att antalet tillbyggnader enligt byggnadsprogrammet förutsattes kunna begränsas till tre och att de nu redovisade handlingarna upptar fem tillbyggnader.

Investeringsplan

(1 000-tal kr.)

Byggnadsföretag	Kostnadsram		Medelsförbrukning		
	1/7 1963	1/7 1964	faktisk t. o. m. 1963/64	beräknad för	
				1964/65	1965/66
I. Företag påbörjade före 1/7 1964					
Nybyggnader för medicinska fakulteten . . .	30 000	29 900	29 578	322	
Nybyggnad för humanistiska fakulteten, etapp I	3 092	3 400	563	1 800	1 000
Försörjningsåtgärder	1 225 ¹	3 957 ²	157	800	3 000
II. Företag avsedda att påbörjas 1964/65					
Byggnadsarbeten m. m. för zoologisk station på Tjärnö	ca 600	ca 600		215	385
Nybyggnader för odontologiska fakulteten		ca 33 000		1 000	5 000
III. Företag avsedda att påbörjas 1965/66					
Tillbyggnader vid de medicinskt teoretiska institutionerna		ca 3 000			1 500
Summa				4 137	10 885

¹ Beräknad medelsförbrukning t. o. m. 1964/65.

² Beräknad medelsförbrukning t. o. m. 1965/66.

Av samma skäl som jag nyss redovisat vid anmälan av nybyggnaden för den odontologiska fakulteten, nämligen den pressade tidsplanen för uppförandet av de lokaler som erfordras i anledning av tandläkarutbildningen i Göteborg, bör i investeringsplanen uppföras en preliminär kostnadsram för ifrågavarande tillbyggnader. I avvaktan på resultatet av de ansträngningar som jag förutsätter nu kommer att göras av berörda organ för att reducera kostnaderna för tillbyggnaderna bör nämnda ram uppföras med det tidigare förutsatta beloppet, dvs. med 3 milj. kr. Kungl. Maj:t bör äga besluta om byggnadsarbetenas igångsättande och om den slutliga kostnadsramen för tillbyggnaderna sedan erforderliga handlingar och kostnadsutredningar redovisats av byggnadsstyrelsen.

Universitetet i Stockholm. Beträffande såväl nybyggnaden för övningslaboratorium för kemi m. m. som nybyggnaden i kv. Mimer (Mimer I) kan det med tillfredsställelse konstateras, att byggnadsstyrelsen funnit det möjligt att sänka kostnadsramarna med 400 000 kr. respektive 230 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964.

Investeringsplan

(1 000-tal kr.)

Byggnadsföretag	Kostnadsram		Medelsförbrukning		
	1/7 1963	1/7 1964	faktisk t. o. m. 1963/64	beräknad för	
				1964/65	1965/66
I. Företag påbörjade före 1/7 1964					
Nybyggnad för övningslaboratorium för kemi m. m.	7 750	7 350	6 691	659	
Nybyggnad för botanik	7 960	8 145	5 391	2 500	254
Nybyggnad i kv. Mimer (Mimer I)	6 390	6 160	5 804	356	
Ersättning till Skogs- och lantbruksakademien		2 825	1 550	650	
Försörjningsåtgärder	6 330 ¹	4 524 ²	224	2 300	2 000
II. Företag avsedda att påbörjas 1964/65					
Bostad åt trädgårdsmästare vid botaniska institutionen	105	110	1	109	
Förvärv av nybyggnad i kv. Mimer (Mimer II)	6 960	7 000		6 900	100
Summa				13 474	2 354

¹ Beräknad medelsförbrukning t. o. m. 1964/65.

² Beräknad medelsförbrukning t. o. m. 1965/66.

Universitetet i Umeå. Enligt tidsprogrammet för utbyggnaden av universitetet i Umeå skall undervisningen i kemi för filosofiska examina påbörjas hösten 1965. Jag räknar med att de för ändamålet avsedda lokalerna i första etappen av *lu-blocket* skall kunna färdigställas till nämnda tidpunkt. Trebetygsundervisningen i kemiämnet bör påbörjas höstterminen 1966. Jag finner det därför angeläget att de i nybyggnaden för *kemi-huset* planerade lokalerna för

trebetygsundervisningen i kemi kan tas i bruk till nyssnämnda tidpunkt. För att lärarrekruteringen skall kunna bedrivas i avsedd omfattning är det vidare angeläget att även övriga lokaler i sistnämnda byggnad färdigställas med största skyndsamhet.

På huvudhandlingar grundad kostnadsberäkning för nybyggnaden för kemi-hufo föreligger inte. På grundval av s. k. förslagshandlingar har nybyggnaden kostnadsuppskattats till 14 350 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Kungl. Maj:t har uppdragit åt byggnadsstyrelsen att på grundval av förenämnda förslagshandlingar fortsätta projekteringen fram t. o. m. bygghandlingar. För att erforderliga lokaler i nybyggnaden skall kunna tas i bruk höstterminen 1966 bör schakt- och grundläggningsarbetena påbörjas redan under innevarande budgetår. Med stöd av uttalandet vid 1960 års riksdag (prop. 119, SäU 1 s. 69) att en särbehandling vid förslag till investeringsanslag för utbyggnad av universitet och högskolor kunde bli erforderlig för att snabbast möjligt tillskapa erforderliga lokaler, bör emellertid för nybyggnaden för kemi-hufo vid universitetet i Umeå i investeringsplanen uppföras en kostnadsram av 14 350 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Uppdrag bör vidare lämnas byggnadsstyrelsen att på grundval av de redovisade förslagshandlingarna utföra nybyggnaden. Jag förordar att kostnaderna för innevarande budgetår får bestridas från anslaget till byggnadsarbeten vid vissa universitet och högskolor. Jag kommer senare denna dag vid anmälan av ärenden angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1964/65 att hemställa om godkännande av vad jag sålunda förordat rörande förevarande nybyggnad.

Investeringsplan

(1 000-tal kr.)

Byggnadsföretag	Kostnadsram		Medelsförbrukning		
	1/7 1963	1/7 1964	faktisk t. o. m. 1963/64	beräknad för	
				1964/65	1965/66
I. Företag påbörjade före 1/7 1964					
Försörjningsåtgärder	3 293 ¹	5 344 ²	844	1 800	2 700
Nybyggnad för anatomi och histologi ...	10 200	10 200	527	4 500	3 500
II. Företag avsedda att påbörjas 1964/65					
Nybyggnad för lu-block, etapp I	6 500	6 730		4 000	2 500
Nybyggnad för lu-block, etapp II		7 900		1 000	4 500
Nybyggnad för kemi-hufo		14 350		1 000	8 000
Summa				12 300	21 200

¹ Beräknad medelsförbrukning t. o. m. 1964/65.

² Beräknad medelsförbrukning t. o. m. 1965/66.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet. Huvudhandlingar för tillbyggnaden vid institutionen för fysiologi och medicinsk fysik beräknas enligt byggnadsstyrelsen kunna underställas Kungl. Maj:ts prövning under april månad.

I enlighet med vad riksdagen godkänt i anledning av prop. 1964:190 (SU 203, rskr 388) äger Kungl. Maj:t på grundval av dessa handlingar fastställa slutlig kostnadsram för byggnadsföretaget.

Byggnadsarbetena beräknas enligt byggnadsstyrelsen kunna igångsättas under maj månad. Vissa lokaler beräknas kunna vara färdigställda till den 1 juli 1966 och byggnaden i dess helhet vid början av höstterminen 1966.

Investeringsplan

(1 000-tal kr.)

Byggnadsföretag	Kostnadsram		Medelsförbrukning		
	1/7 1963	1/7 1964	faktisk t. o. m. 1963/64	beräknad för	
				1964/65	1965/66
I. Företag påbörjade före 1/7 1964					
Om- och tillbyggnad för farmakologi	4 575	4 735		2 000	2 000
Försörjningsåtgärder	430 ¹	550 ²		150	400
II. Företag avsedda att påbörjas 1964/65					
Tillbyggnad vid institutionen för fysiologi och medicinsk fysik		ca 3 725		750	2 725
Summa				2 900	5 125

¹ Beräknad medelsförbrukning t. o. m. 1964/65.

² Beräknad medelsförbrukning t. o. m. 1965/66.

Tekniska högskolan i Stockholm. Vad gäller den av högskolans byggnadskommitté förordade förstärkningen av *huvudmatningen av elkraft* och den i samband därmed föreslagna omläggningen till 30 kV huvudmatning vill jag erinra om, att Kungl. Maj:t tidigare denna dag uppdragit åt kommittén att på grundval av ett den 10 februari 1965 redovisat byggnadsprogram utföra projektering fram t. o. m. bygghandlingar av en del av de därmed sammanhängande arbetena. I mitt förslag till investeringsplan har jag beräknat erforderliga medel för ifrågavarande åtgärder enligt kommitténs förslag.

I enlighet med vad jag uttalade i prop. 1964:1 (bil. 10 s. 663) och vad som sedermera godkänts av riksdagen (SU 8, rskr 8) har Kungl. Maj:t, sedan huvudhandlingar och därpå grundade kostnadsberäkningar redovisats, uppdragit åt byggnadskommittén att utföra *nybyggnad för sektionen för bergsvetenskap* och *ombyggnad för sektionen för kemi*.

Byggnadskommittén har numera redovisat att det vid den fortsatta projekteringen av nämnda nybyggnad skett vissa ändringar på grund av att tidigare inte redovisade programföresättningar framkommit som en följd av utrustningsplaneringen. Kommittén eftersträvar i första hand att kostnaderna för de tillkommande byggnads- och installationsarbetena — uppskattade till 600 000 kr. — skall kunna inrymmas inom den numera godkända kostnadsramen av

12 134 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1963. Kommittén har underställt de sålunda reviderade huvudförhandlingarna Kungl. Maj:ts prövning och hemställt om uppdrag att med beaktande av föreslagna utökningar fullfölja projekteringen.

I mitt förslag till investeringsplan för högskolan har jag uppfört en kostnadsram av 12 558 000 kr. för nybyggnaden för bergsvetenskap. Jag har därvid endast beaktat den allmänna byggnadskostnadsstegringen och förutsatt att, vid den fortsatta projekteringen av byggnaden och vid utarbetandet av utrustningsprogram, erforderliga åtgärder vidtages av byggnadskommittén och lokal- och utrustningsprogramkommittén för Stockholm i syfte att begränsa kostnaderna för byggnadsföretaget inom denna kostnadsram.

Byggnadskommitténs förslag om *inredning av vissa vindutrymmen* i administrationsbyggnaden biträder jag. I förslaget till investeringsplan har jag uppgagit en kostnadsram för ändamålet av 300 000 kr.

Byggnadskommittén har i sina förslag till kostnadsramar för de enskilda byggnadsföretagen räknat med en stegring av byggnadskostnaderna med 3,7 % för tiden 1 juli 1963—1 juli 1964. Vid uppgörandet av mitt förslag till investeringsplan för högskolan för nästa budgetår har jag emellertid endast räknat med samma indexmässiga stegring som för övriga lärosäten, dvs. med 3,5 %. Jag har således icke funnit skäl föreligga att beträffande tekniska högskolan i Stockholm tillämpa andra grunder för beräkning av kostnadsramarna än dem som för övriga läroanstalter föreslagits av byggnadsstyrelsen.

Investeringsplan

(1 000-tal kr.)

Byggnadsföretag	Kostnadsram		Medelsförbrukning		
	1/7 1963	1/7 1964	faktisk t. o. m. 1963/64	beräknad för	
				1964/65	1965/66
I. Företag påbörjade före 1/7 1964					
Nybyggnad för sektionen för teknisk fysik	4 516	4 522	4 488	34	
Nybyggnad av kurslaboratorier för kemi	4 716	4 820	2 470	2 030	320
Tillbyggnad för elektroteknik	1 822	1 850	1 559	264	27
Nybyggnad av personalmatsal	1 757	1 776	1 749	11	16
Ombyggnad för sektionen för teknisk fysik	110	112	104	8	
Nybyggnad för sektionen för maskinteknik	18 759	19 363	2 955	6 000	7 000
Försörjningsåtgärder	4 956	5 780	2 289	748	1 703
II. Företag avsedda att påbörjas 1964/65					
Nybyggnad för sektionen för bergsvetenskap	12 134	12 558		1 000	5 000
Ombyggnad för sektionen för kemi	ca 435	450		200	250
III. Företag avsedda att påbörjas 1965/66					
Inredning av vindutrymme		300			300
Summa				10 295	14 616

Chalmers tekniska högskola. I prop. 1965:2 (bil. 5 s. 24) fram-
lades förslag om att en *hörsalsbyggnad*, vilken programmässigt ingått i första
etappen av nybyggnader för matematiskt centrum, skulle få påbörjas under in-
nevarande budgetår. Sedan nämnda proposition numera godkänts av riksdagen
(SU 23, rskr 60) har Kungl. Maj:t genom beslut tidigare denna dag uppdragit
åt byggnadsstyrelsen att utföra byggnaden.

I mitt förslag till investeringsplan för nästa budgetår har jag vad beträffar
sektionen för väg- och vattenbyggnad upptagit en gemensam kostnadsram av
30 790 000 kr. för den första etappen som nu i stort sett färdigställts och den
andra etappen för vilken byggnadsstyrelsen numera redovisat huvudhandlingar.
Med hänsyn till den av statsmakterna beslutade intagningsökningen till nämnda
sektion finner jag det angeläget att den andra etappen påbörjas så snart som
möjligt. Mot den av byggnadsstyrelsen redovisade kostnaden för etappen av
23,3 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964 har jag ingen erinran.

Med hänsyn till *arkitektursektionens* lokalsituation bör den för sektionen av-
sedda nybyggnaden påbörjas samtidigt med nyssnämnda andra etapp av ny-
byggnaderna för sektionen för väg- och vattenbyggnad. Tidigare denna dag har
Kungl. Maj:t lämnat byggnadsstyrelsen uppdrag att utföra projektering av des-
sa två byggnadsföretag fram t. o. m. bygghandlingar. Förutsättning för en sam-
ordning av byggnaderna vid den fortsatta projekteringen och vid uppförandet
bör därför föreligga. För nybyggnaden för sektionen för arkitektur har jag i
förslaget till investeringsplan uppfört den av byggnadsstyrelsen redovisade
kostnadsramen av 10 615 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964.

För *institutionsbyggnaden för matematiskt centrum* har huvudhandlingar nu
färdigställts. Mot den för byggnadsföretaget redovisade kostnaden, 8,3 milj. kr.
enligt prisläget den 1 juli 1964, har jag ingen erinran. En kostnadsram av nämnda
belopp bör för byggnadsföretaget uppföras i investeringsplanen för nästa
budgetår.

Byggnadsstyrelsen har numera redovisat byggnadsprogram för utökning av
högskolans panncentral. Styrelsen har därvid framhållit att skyndsamma åtgärder
måste vidtagas för att en säker värmeförsörjning skall kunna erhållas
och för att statsverket icke skall åsamkas extra kostnader. Såsom framgår av
vad som redovisats i det föregående har Kungl. Maj:t funnit ytterligare utred-
ning erforderlig rörande bl. a. vissa av de föreslagna installationerna. Alla möj-
ligheter att begränsa kostnaderna för anläggningarna bör därvid tillvaratas.
Med anledning härav och i avvaktan på att tillförlitlig kostnadsberäkning redo-
visats bör den i gällande investeringsplan upptagna preliminära kostnadsramen
bibehållas och endast uppräknas med hänsyn till den allmänna byggnadskost-
nadsstegringen, dvs. till 5 540 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964.

Enligt byggnadsstyrelsen torde vissa förberedande arbeten böra utföras under
sommaren 1965. Det kan också bli nödvändigt att under den närmaste tiden

utlägga vissa beställningar. Sedan byggnadsstyrelsen redovisat erforderliga handlingar bör Kungl. Maj:t äga uppdraga åt styrelsen att vidtaga de åtgärder som kan befinnas påkallade för att ytterligare förseningar så långt möjligt skall kunna undvikas.

Jag vill i sammanhanget erinra om att det — enligt den till beslutet angående fortsatt projektering av utökningen av panncentralen fogade promemorian — bl. a. vid översynen av de för utbildnings- och forskningsändamål i byggnadsprogrammet föreslagna åtgärderna skall beaktas, att det av ekonomiska skäl inte är möjligt att för samtliga läroanstalter anskaffa dyrbar utrustning m. m. för alla olika forsknings- och undervisningsändamål. Nämnda förhållande gäller självfallet samtliga utbildningslinjer. Med hänsyn till att det för de tekniska högskolorna ofta erfordras särskilt dyrbar apparatur har jag emellertid funnit skäl föreligga att i detta sammanhang understryka vikten av att byggnads- och utrustningsplaneringen koordineras inte enbart inom de olika universitetsorterna utan att det också mellan de olika orterna finnes ett samarbete vid planeringen, som syftar till största möjliga effekt av de investeringar som göres i utrustning och byggnader.

I enlighet med byggnadsstyrelsens förslag bör för *barackerna på Råö* kostnadsramen uppföras med 195 000 kr.

Som redovisats i det föregående har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att projektera ny- och ombyggnad för *sektionen för maskinteknik* vid Chalmers tekniska högskola. Utbyggnadsbehovet grundar sig på statsmakternas beslut om ökad årlig intagning vid sektionen från 80 till 150 studerande per år. På huvudhandlingar grundad kostnadsberäkning föreligger ännu inte. Byggnadsstyrelsen har anmält att vissa sprängnings- och schaktningsarbeten bör utföras under sommaren 1965 samtidigt med vissa andra sprängningsarbeten vid högskolan. Kostnaderna för ifrågavarande arbeten för sektionen för maskinteknik beräknar styrelsen till 800 000 kr. varav 200 000 kr. för innevarande budgetår. Med anledning av styrelsens förslag bör en delram av 800 000 kr. avseende ifrågavarande förberedande arbeten för ny- och ombyggnad för sektionen för maskinteknik uppföras i investeringsplanen.

I enlighet med vad byggnadsstyrelsen föreslagit bör Kungl. Maj:t äga besluta om påbörjandet av förenämnda arbeten redan under innevarande budgetår sedan erforderliga handlingar redovisats av styrelsen. Jag förordar att kostnaderna för arbetena därvid får bestridas från det för innevarande budgetår uppförda anslaget till byggnadsarbeten vid vissa universitet och högskolor. Jag kommer därför att senare denna dag vid anmälan av ärenden angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1964/65 att hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna vad jag sålunda förordat rörande ifrågavarande nybyggnad.

Investeringsplan

(1 000-tal kr.)

Byggnadsföretag	Kostnadsram		Medelsförbrukning		
	1/7 1963	1/7 1964	faktisk t. o. m. 1963/64	beräknad för	
				1964/65	1965/66
I. Företag påbörjade före 1/7 1964					
Avslutande arbeten för Chalmers byggnadskommitté	20 002	20 002	19 934	68	
Nybyggnad för sektionen för elektroteknik samt hörsalsbyggnad	6 700	6 650	6 532	118	
Nybyggnad för sektionen för kemi	24 500	24 500	18 134	5 000	1 366
Nybyggnad för övningslaboratorium för fysik	6 000	5 800	5 469	331	
Administrationsbyggnad jämte hörsal ..	2 025	2 025	2 020	5	
Nybyggnad för sektionen för väg- och vattenbyggnad	7 490 ¹	30 790	1 931	4 000	7 559
Tillbyggnad för sektionen för elektroteknik m. m.	5 910	5 910	515	4 000	1 000
Utökning av panncentral	ca 5 350	ca 5 540	466	1 000	2 000
Försörjningsåtgärder	19 401 ²	13 372 ³	4 672	3 800	4 900
Baracker på Råö för sektionen för elektroteknik	177	195	71	124	
II. Företag avsedda att påbörjas 1964/65					
Nybyggnad för sektionen för maskinteknik, delram		800		200	600
Hörsalsbyggnad		2 350		500	1 700
III. Företag avsedda att påbörjas 1965/66					
Institutionsbyggnad för matematiskt centrum		8 300			3 000
Nybyggnad för sektionen för arkitektur		10 615			2 500
Summa				10 146	24 625

¹ Avsåg etapp I.² Beräknad medelsförbrukning t. o. m. 1964/65.³ Beräknad medelsförbrukning t. o. m. 1965/66.

Tekniska högskolan i Lund. För att kostnaderna för mottagningsstationen för elkraftförsörjningen vid universitetet och högskolan i sin helhet skall kunna inrymmas i kostnadsramen för *nybyggnaden för matematiska institutionen* har jag i investeringsplanen upptagit den av byggnadsstyrelsen föreslagna kostnadsramen av 11,4 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964.

I prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 667) redovisades att Kungl. Maj:t den 22 november 1963 uppdrog åt byggnadsstyrelsen att utföra *nybyggnaden för sektionen för maskinteknik* inom en kostnadsram av 24 975 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1963. Kostnaderna för vissa byggnadsåtgärder för inredning och utrustning i apparathallarna ingick inte nämnda belopp. Enligt riksdagens beslut äger Kungl.

Maj:t (SU 8, rskr 8) att besluta om utförande av ifrågavarande arbeten inom en kostnadsram av högst 1 milj. kr. Den sammanlagda kostnaden för byggnadsföretaget beräknades således komma att uppgå till högst 26 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1963.

Kungl. Maj:t har den 26 februari 1965 medgivit byggnadsstyrelsen att utföra erforderliga byggnadsåtgärder för inredning och utrustning i apparathallarna inom en kostnadsram för nybyggnaden av 26 850 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1963, vilket motsvarar beloppet 26 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Såsom redovisats i det föregående har styrelsen emellertid beräknat kostnaderna för nämnda åtgärder till 1 685 000 kr. och med anledning därav funnit kostnadsramen böra höjas till 27 485 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Enligt min mening bör kostnaderna för byggnadsåtgärderna och kostnaderna för utrustning m. m. ses i ett sammanhang. Beträffande utrustning m. m. bör planeringsarbetet bedrivas med utgångspunkt i de beräkningar som redovisats i Stomplan för teknisk högskola i Lund. De av byggnadsstyrelsen redovisade kostnaderna för byggnadsåtgärder för inredning och utrustning överstiger betydligt vad som tidigare förutsatts. Kungl. Maj:t bör emellertid äga medge en ytterligare ökning av kostnadsramen för nybyggnaden varvid dock förutsättes att vissa kostnader som vid utarbetandet av stomplanen förutsatts böra bestridas från utrustningsanslag i stället kommer att belasta byggnadsanslaget.

I detta sammanhang vill jag erinra om vad jag i det föregående under Chalmers tekniska högskola anfört angående kostnaderna för anskaffning av dyrbar utrustning m. m. Också vid planeringen av förevarande byggnad bör beaktas vad jag därvid anfört.

Beträffande *nybyggnaden för sektionen för väg- och vattenbyggnad* vill jag erinra om att Kungl. Maj:t tidigare denna dag uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra byggnadsföretaget inom en kostnadsram av 19 575 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Nämnda kostnadsram baserar sig på en av byggnadsstyrelsen med skrivelse den 24 februari 1965 redovisad på anbud grundad kostnadsberäkning. Enligt styrelsen hade en betydande besparing erhållits genom den i prop. 1964:190 (bil. 6 s. 59) behandlade omkonstruktionen av bjälklagen i apparathallarna. Kostnaderna för byggnadsarbeten i övrigt beräknades emellertid bli högre än vad som tidigare förutsatts, varför den preliminärt beräknade kostnadsramen av 19 665 000 kr. kunnat reduceras med endast 90 000 kr.

Investeringsplan

(1 000-tal kr.)

Byggnadsföretag	Kostnadsram		Medelsförbrukning		
	1/7 1963	1/7 1964	faktisk t. o. m. 1963/64	beräknad för	
				1964/65	1965/66
I. Företag påbörjade före 1/7 1964					
Tillbyggnad för matematik	775	785	770	15	
Nybyggnad för matematik m. m.	10 900	11 400	7 388	3 000	1 000
Försörjningsåtgärder	10 224 ¹	9 213 ²	1 713	3 000	4 500
Nybyggnad för sektionen för elektroteknik	17 520	18 025	6 070	7 500	3 000
Nybyggnad för sektionen för maskinteknik	24 975	26 850	2 280	10 000	10 000
Nybyggnad för sektionen för arkitektur	10 110	10 450	866	8 000	1 000
Fastighetsförvärv	51	51		51	
II. Företag avsedda att påbörjas 1964/65					
Nybyggnad för sektionen för väg- och vattenbyggnad		19 575		3 500	8 000
Summa				35 066	27 500

¹ Beräknad medelsförbrukning t. o. m. 1964/65.² Beräknad medelsförbrukning t. o. m. 1965/66.

Gymnastiska centralinstitutet. Sedan anbud för simhallsanläggningen inhämtats har det visat sig att kostnaderna betydligt överstiger vad som tidigare beräknats. Då det inte torde vara möjligt att ytterligare nedbringa kostnaderna vid ett förnyat anbudsförfarande och då jag inte finner anledning att föreslå att byggnadsprogrammet omprövas, anser jag att byggnadsstyrelsen, som den 4 juni 1964 anbefallts utföra anläggningen, bör — därest riksdagen inte har någon erinran däremot — vara oförhindrad utföra arbetena trots att kostnaderna numera beräknas till 5 140 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964 och inte som tidigare beräknats till 4 250 000 kr. enligt samma prisläge.

Investeringsplan

(1 000-tal kr.)

Byggnadsföretag	Kostnadsram		Medelsförbrukning		
	1/7 1963	1/7 1964	faktisk t. o. m. 1963/64	beräknad för	
				1964/65	1965/66
Nybyggnad av simhallsanläggning	4 100	5 140		2 000	2 700

Innan jag övergår till att behandla frågan om ytterligare medelsanvisning till byggnadsarbeten vid vissa universitet och högskolor för innevarande budgetår samt frågan om medelsanvisning för nästa budgetår vill jag taga upp till be-

handling frågan om *vissa kostnader för inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m.*

I det föregående har jag föreslagit att för radiofysik samt för fysiologi och medicinsk fysik vid universitetet i Lund vissa nya kostnadsramar införes i inrednings- och utrustningsplanerna för nästa budgetår. Jag vill nu anmäla frågan om uppförande med förhöjda belopp i utrustningsplanen för nästa budgetår av de i inrednings- och utrustningsplanen för innevarande budgetår för universitetet i Uppsala och Lund med 1 260 000 kr. resp. 690 000 kr. uppförda definitiva kostnadsramarna för ämnet fysik. Anledningen härtill är att universitetskanslersämbetet med skrivelse den 19 januari 1965 med hänvisning till den rådande bristen på lärare inom skolväsendet framlagt förslag om åtgärder i syfte att öka examinationen i nämnda ämne. Enligt ämbetet föreligger möjligheter att öka utbildningen i ämnet vid universitetet i Uppsala med 36 tvåbetygsstuderande per termin och vid universitetet i Lund med 20 trebetygsstuderande per läsår.

Enligt ämbetet är en förutsättning för denna kapacitetsökning att ytterligare apparatur och annan utrustning anskaffas för undervisningen. Ämbetet har beräknat att för ändamålet erfordras vad beträffar universitetet i Uppsala 115 000 kr. och vad beträffar universitetet i Lund 40 000 kr. Jag finner det tillfredsställande att åtgärder planerats i syfte att erhålla en ökad examination i nämnda ämne. Av praktiska skäl bör kostnaderna för ifrågavarande utrustning redovisas under anslaget till inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m., varför jag föreslår att, därest riksdagen inte har någon erinran däremot, de nyssnämnda för innevarande budgetår i inrednings- och utrustningsplanen uppförda kostnadsramarna upptages i den i prop. 1965: 1 (bil. 10 s. 624) föreslagna utrustningsplanen för nästa budgetår förhöjda med de av universitetskanslersämbetet beräknade beloppen, dvs. till 1 375 000 kr. resp. 730 000 kr.

Jag vill nu beröra byggnadsstyrelsens framställning om ytterligare medelsanvisning för innevarande budgetår till bygnadsarbeten vid vissa universitet och högskolor.

I de i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 657) redovisade investeringsplanerna för de lärosäten, för vilka investeringsmedel anvisats under anslaget Byggnadsarbeten vid vissa universitet och högskolor, beräknades i enlighet med vad berörda myndigheter föreslagit medelsförbrukningen för budgetåret 1963/64 och 1964/65 till 80 568 000 kr. respektive 81 096 000 kr. Med hänsyn till vunna erfarenheter rörande differensen mellan beräknade och faktiska investeringsutgifter reducerades nämnda belopp med 30 % respektive 20 %, dvs. med ca 40 milj. kr., vid beräkningen av investeringsanslaget för budgetåret 1964/65 (jfr prop. 1964: 1 bil. 10 s. 627 och s. 669). Jag utgick därvid från att erforderlig medelsanvisning skulle kunna ske på tilläggsstat till riksstaten, därest detta skulle visa sig nödvändigt för att den förutsatta byggnadsverksamheten icke skulle försenas på grund av otillräcklig medelsanvisning.

Medelsreservationen per den 1 juli 1964 var 49 123 000 kr. För budgetåret 1964/65 har i riksstaten anvisats 30 335 000 kr. Sammanlagt står således 79 458 000 kr. till förfogande för byggnadsverksamheten vid de lärosäten för vilka investeringsmedel anvisas under anslaget Byggnadsarbeten vid vissa universitet och högskolor. Av de i det föregående redovisade investeringsplanerna framgår att för byggnadsverksamheten vid ifrågavarande lärosäten medelsförbrukningen för innevarande budgetår kan beräknas till 97 318 000 kr. Såsom framgår av planerna ingår i detta belopp även vissa kostnader för de nybyggnader för kemihufu i Umeå och sektionen för maskinteknik vid Chalmers tekniska högskola, vilka — enligt vad jag i det föregående föreslagit — bör få påbörjas under innevarande budgetår. Enligt investeringsplanerna skulle det således föreligga behov av ytterligare medelsanvisning av 17 860 000 kr. för innevarande budgetår. Byggnadsstyrelsen har — som framgår av min redovisning i det föregående — emellertid anmält att styrelsen efter företaget studium av det ekonomiska utfallet t. o. m. februari 1965 och med hänsyn till tidigare års erfarenheter bedömt ett tilläggsanslag för budgetåret 1964/65 av 10 milj. kr. tillräckligt för ifrågavarande anslag. Jag avser därför att senare denna dag vid anmälan av ärenden angående utgifter på tilläggsstat II för budgetåret 1964/65 hemställa att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att anvisa 10 milj. kr. till byggnadsarbeten vid vissa universitet och högskolor.

I mitt förslag till finansieringsplan, som redovisas i det följande, har jag med utgångspunkt från en medelsförbrukning under nämnda anslag av (79 458 000 + 10 000 000 =) 89 458 000 kr. räknat med en medelsförbrukning för innevarande budgetår av (89 458 000 + 7 848 000 + 19 384 000 + 2 000 000 =) 118 690 000 kr. för den verksamhet som innefattas under det nu föreslagna anslaget Byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor.

På grundval av de i det föregående redovisade investeringsplanerna för respektive läroanstalter samt med utgångspunkt i vad jag anfört beträffande ytterligare medelsanvisning för innevarande budgetår till byggnadsarbeten vid vissa universitet och högskolor har följande gemensamma finansieringsplan gjorts upp för ifrågavarande läroanstalter.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att myndighet har rätt att utan Kungl. Maj:ts medgivande använda medel till ett byggnadsobjekt utöver vad som upptagits i investeringsplanen under förutsättning att dels kostnadsramen för objektet inte överskrides, dels att motsvarande minskning vidtages för annat eller andra i planen intagna objekt. Den här föreslagna sammanslagningen av samtliga anslag till byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor inom ecklesiastikdepartementets område till ett investeringsanslag innebär, att samtliga investeringsplaner betraktas såsom en enda plan i här berört avseende.

Finansieringsplan

(1 000-tal kr.)

<i>Medelstillgång</i>		<i>Medelsförbrukning</i>	
Medelsreservation		Beräknad medels-	
per 30/6 1964	61 994	förbrukning för	
Anslag för 1964/65:		1964/65	118 690
ord. riksstat	54 035	1965/66	151 663
tilläggsstat II (förslag) ..	10 000		
Erforderligt anslag			
för 1965/66	144 324		
	<hr/>		<hr/>
	Summa 270 353		Summa 270 353

Med hänvisning till vad jag i det föregående anfört torde medel i enlighet med vad som framgår av i det föregående redovisade investerings- och finansieringsplaner böra anvisas för budgetåret 1965/66 till byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 144 324 000 kr.

B. Uppförande av vissa studentbostadshus

I. Anslagsförslag m. m.

1964 års studentbostadsgrupp har i en den 1 december 1964 dagtecknad promemoria »*Det fortsatta studentbostadsbyggandet*» (Stencil E 1964: 4) redovisat förslag till åtgärder för en snabbare produktion av permanenta studentbostäder.

Studentbostadsgruppen har i sin promemoria bl. a. berört frågan om produktionsmetoderna. Gruppen framhåller att en väsentlig ökning av studentbostadsproduktionen snarast möjligt måste komma till stånd med hänsyn till rådande studentbostadsbrist och till den kraftiga ökning av studerandeantalet vid universitet och högskolor som beräknas inträffa under de närmaste åren. Detta gör det enligt gruppen angeläget att man snabbt når fram till rationellare produktionsmetoder inom studentbostadsbyggandet.

Till gruppens promemoria har fogats en av statens institut för byggnadsforskning gjord utredning angående de tekniska förutsättningarna att använda industriella byggmetoder i studentbostadsproduktionen. Enligt gruppens mening bör institutets utredning kunna ligga till grund för ett fortsatt utvecklingsarbete för rationellt studentbostadsbyggande.

I nämnda utredning har bl. a. diskuterats olika problem i samband med industrialiserat byggande med hög förtillverkningsgrad. Därvid framhålles att en övergång till industriella byggmetoder inte torde medföra några omedelbara direkta kostnadsminskningar. På längre sikt skulle emellertid en gynnsam kostnadsutveckling kunna påräknas. Även väsentliga indirekta fördelar torde stå att vinna vid serietillverkning, exempelvis i form av en betydande besparing av arbetskraft. På sikt torde dessutom uppförandetiden för ett projekt kunna nedbringas väsentligt.

Studentbostadsgruppen framhåller att studentbostadshus synes särskilt lämpade för industrialiserat byggande. Enligt gruppen bör byggnadsstyrelsen därför få i uppdrag att snarast utföra provbyggen med industriella byggmetoder.

Genom beslut den 18 december 1964 har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att upprätta erforderliga projekteringshandlingar m. m., inklusive tillförlitliga kostnadsberäkningar, för *studentbostäder i Lund* om ca 100 rumsheter samt att därefter inkomma till Kungl. Maj:t med ifrågavarande handlingar. Projekteringsarbetet skall enligt beslutet utföras efter samråd med bostadsstyrelsen, statens institut för byggnadsforskning och Akademiska föreningen i Lund. Projekteringen skall ske med utgångspunkt i att byggnaderna skall uppföras med industriella byggmetoder bl. a. för att erfarenheter skall kunna vinnas av och jämförelser skall kunna göras mellan två montagesystem med olika grad av förtillverkning. Omkring hälften av byggnaderna skall därför utföras enligt vardera systemet. De erfarenheter som erhålles skall redovisas

till Kungl. Maj:t. Vid projekteringen skall beaktas bl. a. vad som anförts i den av statens institut för bygnadsforskning gjorda utredningen.

Byggnadsstyrelsen har i skrivelse den 15 februari 1965 lämnat vissa uppgifter om den pågående projekteringen. Styrelsen framhåller att företagets karaktär av försöksobjekt kommer att medföra särskilda kostnader för försöksprogrammering, datainsamling och uppföljning samt därjämte för de särskilda projekteringar och utredningar som betingas av de speciella omständigheterna i detta fall. Ehuru ännu återstående oklarheter beträffande tekniska lösningar respektive tomfrågan enligt styrelsens mening sannolikt kan komma att klarläggas under den närmaste tiden, synes noggrann kostnadsberäkning, eventuellt grundad på anbud, inte kunna föreligga förrän i början av hösten 1965 och elementtillverkningen inte kunna påbörjas förrän vid samma tidpunkt. Med hänsyn till förenämnda särskilda kostnader har styrelsen bedömt de sannolika kostnaderna för ifrågavarande provbyggen till storleksordningen 3 milj. kr.

2. Departementschefen

Jag delar den av 1964 års studentbostadsgrupp uttalade uppfattningen att det är angeläget att man når fram till rationellare produktionsmetoder för studentbostadsbyggandet. Om de nu överblickbara behoven av studentbostäder skall kunna tillgodoses torde det vara nödvändigt att pröva industriella byggmetoder inom detta område. Efter samråd med cheferna för handels- och inrikesdepartementen förordar jag därför att de i det föregående redovisade provbyggena i Lund kommer till stånd. För det ena av de två systemen som skall prövas räknar jag med att den förut berörda av statens institut för bygnadsforskning gjorda utredningen får ligga till grund. Beträffande det andra systemet bör Karlskronavarvet AB få utveckla och producera den huvudsakliga delen av huskroppen enligt ett system med hög förtillverkningsgrad, som varvet har under utarbetande. Det bör eftersträvas att göra de båda provhusen så jämförbara som möjligt dock utan att deras speciella tillverkningsförutsättningar härigenom rubbas. Jag delar byggnadsstyrelsens uppfattning att särskilda kostnader därvid bör läggas ned på forsknings- och utvecklingsarbete. Detta bör främst avse att belysa möjligheterna att vid en omfattande serietillverkning nedbringa arbetskraftsåtgången vid byggande av studentbostäder och dämpa kostnadsutvecklingen.

Sedan byggnadsstyrelsen redovisat erforderliga projekteringshandlingar m. m., inklusive tillförlitliga kostnadsberäkningar, bör Kungl. Maj:t äga besluta om uppförandet av ifrågavarande studentbostäder.

Med anledning av vad byggnadsstyrelsen redovisat angående kostnaderna för provbyggena bör för nästa budgetår 3 milj. kr. beräknas för förevarande ändamål.

Jag avser att senare denna dag vid anmälan av ärenden angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår föreslå att medel anvisas

för vissa studentbostäder i Uppsala under ett anslag benämnt Uppförande av vissa studentbostadshus. Medelsanvisning för nu ifrågavarande ändamål bör ske under nyssnämnda anslag.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppförande av vissa studentbostadshus* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Sonja Ahrling

INNEHÅLL

	Sid.
A. Byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor	3
1. Anslagsförslag m. m.	3
2. Departementschefen	30
B. Uppförande av vissa studentbostadshus	55
1. Anslagsförslag m. m.	55
2. Departementschefen	56